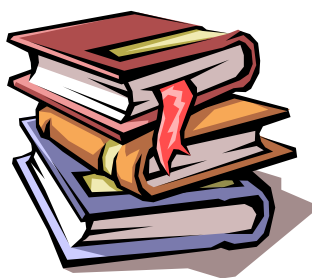

Bekkjarnámskrá
Grunnskóla Hornafjarðar
2017

10. bekkur

Efnisyfirlit

Lykilhæfni.....	3
Íslenska	4
Stærðfræði.....	12
Samfélagsgreinar.....	17
Saga - Þjóðfélagsfræði	20
Lífsleikni	21
Náttúrufræði.....	22
Erlend tungumál.....	24
Enska.....	24
Danska.....	28
List- og verkgreinar.....	32
Leiklist	32
Heimilisfræði	35
Hönnun og smíði.....	36
Textílmennt.....	38
Sjónlistir- Myndmennt	39
Skólaíþróttir og sund.....	41
Íþróttir	41
Sund	42

Lykilhæfni

Lykilhæfni skiptist í sex þætti, fimm eru lagðir til í Aðalnámskrá en þann sjötta leggur skólinn til í tengslum við uppeldi til ábyrgðar. Mikil áhersla er lögð á að vinna með lykilhæfnina og að matið á henni fari fram í nánu samstarfi nemenda, foreldra og kennara. Lykilhæfniþættirnir eru skilgreindir á hverju skólastigi fyrir sig og þannig gerðir aðgengilegir fyrir foreldra og nemendur. Lykilhæfnin felst ekki einungis í frammistöðu í tímum heldur einnig því hvernig nemendur standa sig í skólanum almennt, í félagslífi, frímínútum o.s.frv. Lykilhæfni þættirnir eru þessir:

Lykilhæfni	Ábyrgð og mat á eigin námi	Tjáning og miðlun	Sjálfstæði og samvinna	Skapandi og gagnrýnin hugsun	Nýting miðla og upplýsinga	Dugnaður og þrautseigja
Skilgreining	Hæfni nemanda til að bera ábyrgð á eigin námi og leggja mat á eigin vinnubrögð og frammistöðu. Það gerir hann með því að:	Hæfni nemenda til að tjá hugsanir sínar, tilfinningar og skoðanir munnlega, skriflega og á annan hátt. Hæfni til að miðla þekkingu og leikni sinni og flytja mál sitt skýrt og áheyrilega og taka þátt í samræðum og rökræðum. Það gerir hann með því að;	Hæfni til að vinna sjálfstætt, í samstarfi við aðra og undir leiðsögn. Það gerir hann með því að:	Skapandi hugsun og frumkvæði í efnistöðum og úrvinnslu. Hæfni nemenda til að nota þekkingu og leikni, draga ályktanir, áræðni til að leita nýrra lausna og beita gagnrýnni hugsun og röksemdafærslu. Það gerir hann með því að:	Hæfni nemanda til að nýta margvíslega miðla í þekkingarleit, úrvinnslu og miðlun og nýta upplýsingar á ábyrgan, skapandi og gagnrýnni hátt. Það gerir hann með því að:	Nemandi sýnir dugnað og þrautseigju með því að:
Dæmi um markmið í 7. bekk	<ul style="list-style-type: none"> · Fylgja fyrirmælum. · Meta stöðu sína. · Setja sér markmið. 	<ul style="list-style-type: none"> · Hlusta á aðra. · Tjá sig skilmerkilega. · Geta fært rök fyrir máli sínu. 	<ul style="list-style-type: none"> · Sýna kurteisi og jákvæðni í samskiptum. · Leggja sitt af mörkum í hópstarfi · Reyna sjálfur að leysa verkefni. 	<ul style="list-style-type: none"> · Sýna frumkvæði. · Vera skapandi við vinnu og lausn verkefna. · Vera gagnrýnni við vinnu og lausn verkefna. 	<ul style="list-style-type: none"> · Afla sér upplýsinga með gagnrýnum hætti. · Nýta sér mismunandi miðla. · Geta unnið úr upplýsingum og miðlað þeim. 	<ul style="list-style-type: none"> · Nýta tímann vel. · Gefast ekki upp þótt verkefni séu krefjandi. · Nálgast verkefni með jákvæðu hugarfari. · Leita lausna.

Skýringar á bókstöfum í lykilhæfni eru: A= Gerir sitt allra besta. B= Gerir vel. C= Leggur sig þokkalega fram. D= Leggur sig lítið fram.

Íslenska

Hæfniviðmið

Hæfniviðmið í íslensku eru sett fram í fjórum mismunandi flokkum, talað mál, hlustun og áhorf mynda þann fyrsta, síðan lestur og bókmenntir, þá ritun og að síðustu málfræði.

Talað mál, hlustun og áhorf

Markmið er að nemandi:

- geti flutt mál sitt skýrt og áheyrilega og hefur tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas
- geti gert sér grein fyrir eðli góðrar framsagnar og framburðar og nýtt leiðbeiningar um framsögn, svo sem um áherslu, tónfall, hrynjandi og fas og lagað það að viðtakanda og samskiptamiðli á fjölbreyttan hátt
- geti nýtt aðferðir sem hann hefur lært til að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum, tjáð skoðanir sínar með ýmsum hætti, rökstutt þær og valið þeim miðil sem hentar
- geti hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar í töluðu máli til fróðleiks og skemmtunar, einnig notið myndefnis, upplestrar, leikins efnis og tónlistar og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni
- geti nýtt sér fjölmiðla, svo sem útvarp, sjónvarp, kvikmyndir og rafrænt efni, og tekið afstöðu til þess sem þar er birt
- geti átt góð samskipti þar sem gætt er að máli, hlustun, tillitssemi, virðingu og kurteisi

Lestur og bókmenntir

Markmið er að nemandi:

- lesi almenna texta af öryggi og með góðum skilningi, lagt mat á þá og túlkað
- skilið mikilvægi þess að geta lesið og eftl eigið læsi til að viðhalda lestrarhraða og mismunandi lestraraðferðum
- greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og glöggvað sig á tengslum efnisatriða
- gert sér grein fyrir eðli og einkennum margvíslegra textategunda og bókmenntastefna frá ýmsum tímabilum bókmenntasögunnar og gert öðrum grein fyrir því
- lesið sér til ánægju gamlar og nýjar bókmenntir eftir íslenska og erlenda höfunda þar á meðal Íslendingasögu, ljóð og bókmenntir ætlaðar unglíngum og rætt á viðeigandi og skýran hátt um þau áhrif sem textinn hefur á hann
- beitt nokkrum grunnhugtökum í bókmenntafræði, svo sem minni, fléttu, sjónarhorni og sögusviði og kannast við myndmál, algengustu tákn og stílblögð

- notað algeng hugtök í bragfræði í umfjöllun um bundið mál og óbundið, lesið og túlkað ljóð af ýmsum toga og frá ýmsum tímum
- leitað og aflað sér heimilda úr ýmsum gagnabrunnum og lagt mat á gildi og trúverðugleika ritaðs máls, svo sem fjölmiðla- og margmiðlunarefnis, og tekið gagnrýna afstöðu til þess
- unnið úr tölulegum og myndrænum upplýsingum, túlkað þær, tengt saman efni sem sett er fram á ólíkan hátt og nýtt sér
- valið sér lesefni til gagns og ánægju og komið fram sem sjálfstæður lesandi sem gerir sér grein fyrir gildi þess að lesa

Ritun

Markmið er að nemandi:

- geti skrifað skýrt og greinilega og beitt ritvinnslu af öryggi, notað orðabækur og önnur hjálpargögn, gengið frá texta, vísað til heimilda og skráð þær
- geti beitt skipulegum vinnubrögðum við ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar
- geti tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim í rituðu máli, samið texta frá eigin brjósti og er óhræddur við að beita ríkulegu tungutaki í skapandi ritun
- geti beitt reglum um rétttritun, hefur náð góðu valdi á stafsetningu og gerir sér grein fyrir að rétt stafsetning er virðing við mál, texta og lesanda
- geti valið og skrifað mismunandi textagerðir sem hæfa viðkomandi verki og beitt mismunandi orðaforða og málsniði við hæfi
- geti notað helstu aðgerðir við ritvinnslu, valið viðeigandi heimildir, vísað til þeirra og sett í heimildaskrá svo sem reglur kveða á um
- geti skrifað rafrænan texta og tengt texta, mynd og hljóð eftir því sem við á, geri sér grein fyrir lesanda og miðar samningu við hann

Málfræði

Markmið er að nemandi:

- geti beitt helstu málfræðihugtökum í umræðu um notkun málsins og þróun þess
- geti valið orð í tali og ritun í samræmi við málsnið, gert sér grein fyrir mikilvægi þess að rækta orðaforðann og nýtt reglur um orðmyndun og einingar orða við ritun
- geti flett upp handbókum, orðasöfnum og rafrænum orðabönkum og nýtt sér málfræðilegar upplýsingar sem þar er að finna
- geti áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra í eigin texta og annarra
- geti notað fleyg orð, algeng orðtök, málshætti og föst orðasambönd til að auðga mál sitt og gera sér grein fyrir þýðingu lestrar, ekki síst bókmennta, í þessu skyni

- geti gert sér grein fyrir mismunandi málnotkun og málsniði eftir efni og tilefni. Áttað sig á staðbundnum, starfstengdum og aldurstengdum tilbrigðum í orðaforða og málnotkun og þekki til helstu framburðarmállýskna
- geti áttað sig á skyldleika íslensku við önnur mál og að tungumál þar á meðal íslenska, breytast sífellt
- geti áttað sig á og beitt sköpunarmætti tungumálsins og nýtt það m.a. við ritun, tal, við nýyrðasmíð, í orðaleikjum og skáldskap
- geti gert sér grein fyrir mikilvægi góðrar færni í máli, ábyrgð sinni við að bæta mál sitt og geti nýtt þekkingu sína á íslenskri málfræði við nám í erlendum tungumálum
- æfist í að yfirfæra málfræðiþekkingu sína og noti sér hana í tungumálanámi

Leiðir

Lögð er áhersla á fjölbreytta kennsluhætti og mikilvægi heildstæðs íslenskunáms þar sem hver þáttur námsins styrkir við aðra þætti. Með fjölbreyttum kennsluháttum er m.a. átt við innlagnir, umræður, þemavinnu, söguramma, hópastarf, einstaklingsvinnu, verkefnavinnu og fleira. Kennsluaðferðir og vinnubrögð í skólanum eiga að taka mið af þeim hæfniviðmiðum sem stefnt er að og einnig þeirri skyldu grunnskóla að sjá hverjum nemenda fyrir bestu tækifærum til náms og þroska.

Skólanámskránni í íslensku er skipt í fjóra námsþætti sem eru; *talað mál, hlustun og áhorf, lestur og bókmenntir, ritun og málfræði.*

Talað mál, hlustun og áhorf

Mikilvægt er að nemendur fái tækifæri til að tjá sig, segja frá eigin reynslu, endursegja og lesa upp eigin texta og annarra. Nemendur eru hvattir til að tala skýrt og áheyrilega og segja skipulega frá t.d. þegar þeir kynna vinnu sína fyrir bekkjarfélögum. Mikilvægt er að nemendur taki þátt í að koma fram og tjá sig fyrir framan hóp. Þessu er fylgt eftir með samkomuhaldi eða í rafrænu formi. Þá mætti hugsa sér að taka upp leikþætti, upplestur, söng eða aðra tjáningu og sýna það efni stærri hóp. Í 10. bekk ættu allir að hafa tamið sér þær reglur sem gilda þegar margir vilja tjá sig og sýni kurteisi og virðingu, sérstaklega þegar aðrir segja frá og hafa orðið. Nemendur í 10. bekk eiga að fá rík tækifæri til að hlusta á upplestur á sögum, ljóðum eða öðru efni og sýna flytjendum tillitssemi, hvort sem er inn í kennslustofunni eða á öðrum viðburðum á vegum skólans.

Lestur og bókmenntir

Nemendur í 10. bekk lesa mismunandi texta í einni kennslustund á dag. Mikilvægt er að nemendur fái rík tækifæri til að lesa upphátt og í hljóði. Gott er að byrja kennslustund á lestri 10 - 15 mínútur. Í framhaldi af því er gott að fram fari umræða um innihald texta og jafnvel úrvinnsla.

Í 10. bekk eiga nemendur að lesa a.m.k. 70 bls. á viku í bókmenntum. Í þessu samhengi er mikilvægt að skólinn eigi bekkjarsett af kjörbókum þannig að nemendur fái tækifæri til að lesa texta á sama tíma og bera saman lestrarupplifun sína. Einnig eiga nemendur

í 10. bekk að lesa bókmenntatexta að eigin vali. Tryggja þarf að allar bækur sem lesnar eru séu aðgengilegar sem hljóðbækur.

Heimalestur: Samkvæmt lestrarstefnu Grunnskóla Hornafjarðar eiga nemendur að lesa heima daglega í a.m.k. 10 mínútur upphátt og í hljóði. Nemendur í 8. – 10. bekk eiga að geta lesið 350 atkvæði á mínútu. Mikilvægt er að viðhalda þessum leshraða með góðri æfingu. Allar mælingar sýna að nemendum hrakar í lestri ef engin er æfingin.

Foreldrar/forráðamenn kvitta fyrir heimalesturinn á þar til gerð blöð. Gott er að ræða innihald textans eftir lesturinn. Um hvað er textinn? Hvert er aðalatriðið, aðalpersóna o.fl.

Ritun

Nemendur í 10. bekk eiga að geta skrifað texta þar sem þeir tjá sig um eigin upplifanir. Ritun er þannig í raun tæki til sköpunar. Hvort sem ritunin byggir á lestri mismunandi texta eða annarri upplifun þá ættu nemendur að fá fjölbreytt tækifæri til tjáningar á mismunandi formi. Ritun getur verið skrifaður texti sem fylgir settum reglum og formi. Ritun getur líka verið myndband, leikþáttur, dans o.fl.

<p>Lesað</p> <p>Bók Tímarit Vefefni Kort Skilti Leiðbeiningar</p>	<p>Nám Melting / ígrundun Umræður</p>	<p>Ritun</p> <p>Bók Tímarit Vefefni Kort Skilti Leiðbeiningar</p>
<p>Sjá</p> <p>Bíó You- tube Leikrit Málverk Hluti</p>		<p>Ritun</p> <p>Bíó You- tube Leikrit Málverk Hluti</p>
<p>Heyra</p> <p>Lag Upplestur Söng</p>		<p>Ritun</p> <p>Lag Upplestur Söngur</p>

Lestraráætlun fyrir 10. bekk –
 Viðmið um árangur eru **300-350 atkvæði á mínútu** í lok vetrar

	Hvað	Hverjir	Viðbót	Tímabil	Mat	Markmið
Allir	Lesna heima og í skóla daglega – Þeir sem lesa undir 250 atkv. lesa upphátt	Nemandi Foreldri Umsjónarkennari		25. ág. – 1. júní	Raddlestrarpróf (hraðlestarpróf) 3 yfir veturinn. 1x fyrir þá sem eru yfir 300 atkv. Umsjónarkennari/sérkennari Lestrarmiðar	Auka leshraða og skilning. Aukinn orðaforði
Allir	Yndislestur	Umsjónarkennari		25. ág. – 1. júní	Lestrarmiði -	Auka ánægju af lestri, leshraða, skilning og orðaforða.
Allir	Pals	Allir kennarar		Frá jan – mars Ísl. og samf.fr. í jan nátt. og enska í feb stæ. og danska í mars	Lesskilningspróf í nóv og maí	Auka leshraða og skilning. Aukinn orðaforði.
Allir	Málefli	Umsjónakennari		Eftir þörfum	Framfarir eftir því hvort menn komast milli stiga	Auka lesskilning og málfræðikunnáttu
Allir	Lestraráttak (tvær vikur)	Umsjónarkennari		19.-30. okt 5. – 20. apríl	Raddlestrarpróf	Auka leshraða og skilning

Allir	Framsögn	Umsjónarkennari/ Kennarar			Framsagnarpróf allir að vori 1-2X yfir veturinn	Efla færni nemenda í að lesa upphátt – Tjáning og miðlun
Allir	Hugtök	Allir kennarar	Gera hugtök sýnileg í skólastofunni	25. ág. – 1. júní	Námsmat almennt	Efla málskilning og orðaforða

10.bekkur – vinna með lesskilning

	Hvað	Hverjir	Tímabil	Mat
Allir	Hlustunar og lesskilningur (sögukort bls.99-100) Að greina aðalatriði (140-152).	Allir kennarar	Allt skólaárið	Umræður, endursögn, úrdráttur, forspá, ályktunarhæfni, beinar og opnar spurningar
Allir	Orðavinna (bls.123-126)	Allir kennarar	Allt skólaárið	Virgni og þátttaka
Allir	„Ekki finnast svör við öllum spurningum“ (bls.137-138)	Allir kennarar	Allt skólaárið	Virgni og þátttaka
Allir	Spurningavefur (bls. 139-140)	Allir kennarar	Allt skólaárið	Verkefni/kort
Allir	Að lesa, skrifa og spjall (bls. 129- 131)	Allir kennarar	Allt skólaárið	Virgni og þátttaka
Allir	Kann – vill vita – hef lært (bls.186-195)	Allir kennarar	Allt skólaárið	Verkefnablöð/bækur, virkni, þátttaka
Allir	Orðavefir (bls. 152-162)	Allir kennarar	Allt skólaárið	Verkefnablöð/bækur, virkni, þátttaka

Ritun í 10. bekk

Eftirfarandi verklag verður notað fyrir skipulag á ritun í 10. bekk.

Uppsetning og frágangur

- Gera gátlista sem nemendur geta nýtt sér:
- Hafa gátlistann frá Holtaskóla til hliðsjónar og auk þess, þessi atriði:
- Spássía
- Greinaskil sem byggir á inngangi, meginmáli og lokaorðum
- Fyrirsögn/heiti
- Nafn, fag, bekkur
- Læsileg skrift
- Lesa yfir það sem ritað hefur verið
- Fylgja fyrirmælum t.d. um orðafjölda, letur og línubil
- Uppsetning og skráning heimilda

6 víddir + 1 (framsetning)

Viðfangsefni

- Fylgja fyrirmælum t.d. um efni
- Heimildaritgerð, vinna rétt með heimildir,
- Sjálfmiðuð ritun/naflaritun
- Frásagnaritun
- Rökfærsluritun æfist í að rökstyðja mál sitt
- Skapandi ritun
- Greinandi bókmenntaritgerð (lærir bókmenntahugtök, lest bók, notar hugtökin til að greina bókina í ritgerð s.s. myndmál í Englum alheimsins)
- Leiðbeiningar
- Útdráttur (Finna aðalatriði)
- Handrit
- Fáa ríkuleg tækifæri til að fjalla um texta sem þau lesa
- Æfi sig í að skrifa mismunandi málsnið eftir því hver viðtakandinn er

6 víddir + 1 (setningaflæði og rithefðir)

Stafsetning

- Upprifjun á stafsetningareglum
- Vanda stafsetningu
- Nemandi læri að nýta sér leiðréttingaforrit í tölvum

Málfar og bygging/stíll

- Frásögn er rétt uppbyggð með upphafi, meginmáli og lokaorðum
- Upphaf: Persónur, staðsetning og/eða efni kynnt
- Meginmál: vel skipulagt, atburðarás eðlileg, gott flæði, augljós orsök og afleiðing
- Lokaorð: Rökréttur endir
- Lipur frásögn og lýtalaust mál
- Bygging setninga rétt
- Skipting í málsgreinar
- Halda sig við sama sjónarhorn (sömu persónu)

KISS aðferðin (stutt og einfalt) keep it short and simple
Þjálfri gott málfar t.d. að skrifa í sömu tíð það sem fjallað er um, orðaröð, bein og óbein ræða.

Efni skipulega sett fram

6 víddir + 1 (skipulag og rödd) = bygging

6 víddir + 1 (orðaval) = málfar

Námsmat

Gera námskvarða og námsmat út frá fyrirmælum með verkefnum eins hlutlæg og hægt er.

Námsmat sbr. Matsviðmið úr samræmdum prófum:

Bygging og stíll

Efnistöð

Málfar

Stafsetning

http://www.holtaskoli.is/resources/Files/Nemendur/Verkfaerakistan/Gatlisti_i_ritun_unglingastig.pdf

Viðmið í lok 10. bekkjar

Nemendur geti ritað 300 orð á 40 mín. Í tímaritun. Að jafnaði ein ritun á viku. Geti nýtt traustar heimildir með gagnrýnum hætti. Geti gert heimildaskrá (s.s. heimild úr bók, tímaritsgrein, af neti, munnleg heimild) efnisyfirlit og forsíðu.

Málfræði

Í 10. bekk eiga nemendur að kunna allar reglur málfræðinnar og geta beitt þeim. Málfræði á eftir fremsta megni að vera tengd öðrum þáttum íslenskunáms. Leiðir til að tengja málfræðinám við aðra þætti eru t.d. aðferð eins og Orð af orði, og aðferðum sem finna má í Kveikjum eftir Davíð A. Stefánsson og Sigrúnu Valdimarsdóttur. Málfræði verður stundum að nálgast óhlutbundið. Kennslubókin Gullvör eftir Ragnar Inga Aðalsteinsson hefur reynst ágæt til þess.

Námsmat

Nemendum er gerð grein fyrir í upphafi hvernig annar hver markmiðin eru og hvernig skal meta þau. Ýmist er um hefðbundin próf að ræða eða fjölbreytt verkefnaskil, verkefnabækur, símat, munnleg próf, jafningjamat, sjálfsmat o.fl.

Samræmd próf eru lögð fyrir í september. Leshraðapróf eru þrisvar yfir árið, einnig er Orðarún – lesskilningsverkefni lagt fyrir tvisvar yfir veturinn.

Í hefðbundinni ritun er gefin einkunn fyrir byggingu og stíl, málfar, efnistöð og stafsetningu.

Lestrarviðmið

Í 10. bekk ættu nemendur að geta lesið 350 atkvæði á mínútu.

Tillögur að námsefni fyrir 10. bekk

Kveikjur lesbók kafla 6, 7, 8 og 9 og verkefnabók. Neistar og verkefnabók.

Uppflettibækur; Málfinnur, Skrifinnur og Hugfinnur. Heimir (handbók um heimildaritun). Beinagrindur (handbók um ritun)

Málfræði: Gullvör 2 + setningafræði, hljóðfræði og staðbundnar mállýskur.

Kennslubók í málvísi og ljóðlist

Bókmenntir: Mér er í mun, Léttlestrarbækur heimsbókmenntir Innrásin frá Mars, Rómeó og Júlía, Hvítklædda konan. Smásagnasmáræði, Mýrin, Gísla saga Súrssonar, Englar Alheimsins, Viltu vinna milljarð, Djöflaeyjan, Sjóráninginn, 40 vikur.

Ítarefni

Málbjörg (framsögn og myndmál)

Stærðfræði

Hæfniviðmið

Hæfniviðmiðin eru sett fram í sjö flokkum. Fyrstu þrjú flokkarnir eru almenn viðmið um stærðfræðilega hæfni og fjórir flokkar snúa að hæfni á ólíkum sviðum stærðfræðinnar. Þó viðmiðin séu flokkuð á þennan hátt er mikilvægt að líta á þau sem samfellda heild (Aðalnámskrá grunnskóla bls. 210).

Að geta spurt og svarað með stærðfræði

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- greint á milli skilgreininga og setninga, milli einstakra tilvika og alhæfinga. Getur nýtt þá þekkingu til að kanna og ræða um stærðfræðileg hugtök, um tilgang og takmörk þeirra,
- fundið, sett fram og afmarkað stærðfræðiþrautir/orðadæmi bæði í tengslum við daglegt líf og viðfangsefni stærðfræðinnar, lagt mat á lausnir, m.a. með það að markmiði að alhæfa út frá þeim,
- sett upp, túlkað og gagnrýnt stærðfræðilegt líkan af raunverulegum aðstæðum. Það getur m.a. falið í sér reikning, teikningar, myndrit, jöfnur og föll,
- fundið rök fyrir og rætt um fullyrðingar um stærðfræði, skilið og metið röksemdir sem settar eru fram af öðrum og unnið með einfaldar sannanir.

Að kunna að fara með tungumál og verkfæri stærðfræðinnar

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- sett fram og notað mismunandi framsetningu sama fyrirbæris, hvort sem um er að ræða hlutbundna, myndræna, munnlega eða algebrulega framsetningu eða með töflu og grafi,
- lesið úr táknmáli stærðfræðinnar, notað það á merkingarbæran hátt, t.d. þýtt af daglegu máli yfir á táknmál stærðfræðinnar og skilið þær leikreglur sem gilda um meðferð þess,
- tjáð sig um stærðfræðileg efni munnlega, skriflega og myndrænt, af nákvæmni og túlkað framsetningu annarra á stærðfræðilegu efni,

- valið og notað margvísleg verkfæri, þar með talin tölvutækni, gert sér grein fyrir möguleikum þeirra og takmörkunum, notað þau markvisst til að rannsaka stærðfræðileg efni og setja fram niðurstöður sínar.

Vinnubrögð og beiting stærðfræðinnar

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- tekið þátt í að þróa skipulega fjölbreyttar lausnarleiðir m.a. með notkun upplýsingatækni,
- rannsakað, sett fram á skipulegan hátt og rökrætt með það að markmiði að alhæfa um stærðfræðileg efni,
- undirbúið og flutt munnlegar kynningar og skrifað texta um eigin vinnu með stærðfræði m.a. með því að nota upplýsingatækni,
- unnið í samvinnu við aðra að lausnum stórra og smárra stærðfræðiverkefna og gefið öðrum viðbrögð m.a. með því að spyrja markvisst,
- tekist á við verkefni úr umhverfinu eða samfélaginu þar sem þarf að afla upplýsinga og meta þær, finna lausnir m.a. í tengslum við ábyrgð á eigin fjármálum, neyslu og þróun samfélagsins,
- nýtt möguleika stærðfræðinnar til að lýsa veruleikanum og líkt eftir raunverulegum fyrirbrigðum m.a. með notkun tölvutækni og gert sér grein fyrir hvenær slíkt er gagnlegt og við hæfi,
- lesið stærðfræðilegan texta, skilið og tekið afstöðu til upplýsinga sem settar eru fram á táknmáli stærðfræðinnar.

Tölur og reikningur

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- notað rauntölur og greint samhengi milli talna í ólíkum talnamengjum, N , Z , Q og R ,
- greint óendanleg tugabrot og lotubundin tugabrot og breytt lotubundnum tugabrotum í almenn brot,
- fundið hæsta sameiginlega þátt og minnsta sameiginlega nefnara, bæði með frumþáttun talna og þáttun á óþekktum stærðum,
- fundið ferningsrót og ferningstölu, teningsrót og teningstölu og kunni skil á útreikningum með þeim,
- notað sætiskerfisriðhát og sýnt að hann skilur þær reglur sem gilda um hann,
- ritað tölur á staðalformi og reiknað með tölum á staðalformi,
- gefið dæmi um mismunandi framsetningu hlutfalla og brota, skýrt sambandið milli almennra brota, tugabrota og prósentu,
- notað hlutföll í útreikningum,
- leyst viðfangsefni sem sprottin eru úr daglegu lífi og umhverfi, með hugarreikningi, vasareikni, tölvuforritum og skriflegum útreikningum,
- reiknað samsett dæmi af ýmsu tagi þar sem reikniaðgerðum er blandað saman við veldi og sviga,

- tekið þátt í að þróa hentugar aðferðir við reikning með ræðum tölum sem byggja á eigin skilningi, nýtt vasareikni og tölvur í þeim tilgangi,
- notað veldareglur um heiltöluveldi í margvíslegu samhengi,
- áttað sig á að ferningsrótin af 2 er óræð tala,
- reiknað með ræðum tölum m.a. við lausnir á jöfnum og öðrum viðfangsefnum algebru,
- fundið samlagningarandhverfur, margföldunarandhverfur með því að nýta þekkingu sína á hlutleysu í samlagningu og margföldun,
- reiknað samsett dæmi af ýmsu tagi með því að nýta forgangsroð aðgerða,
- notað almenn brot, tugabrot og prósentur við útreikninga á daglegum viðfangsefnum, þ.m.t. launaseðlum og vaxtareikningi,
- gert sér grein fyrir því að hækkun um ákveðna prósentu og síðan lækkun um sömu prósentu gefur ekki upphaflegu stærðina,
- nýtt sér samhengi og tengsl reikniadgerðanna og notað þá þekkingu við útreikninga og mat á þeim.

Algebra

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- unnið með talnarunur og rúmfræðimynstur til að rannsaka, koma skipulagi á og alhæfa um það á táknmáli algebrunnar og sett fram stæður með breytistærðum,
- einfaldað margvíslegar tákna-samstæður,
- leyst einföld orðadæmi með því að setja upp og leysa fyrsta stigs jöfnur með einni eða tveimur óþekktum stærðum,
- margfaldað upp úr svigum og þáttað fyrsta og annars stigs margliður,
- greint muninn á jöfnu og stæðu,
- einfaldað og leyst fyrsta stigs jöfnu með einni óþekkttri stærð,
- leyst saman tvær fyrsta stigs jöfnur með tveimur óþekktum stærðum,
- ákvarðað lausnir á jöfnum og jöfnuhneppum með myndritum og lýst sambandi breytistærða með föllum,
- leyst einfaldar annars stigs jöfnur með þáttun og þekki feril annars stigs falls, þ.e. fleygboga,
- sýnt línulegt samband tveggja þátta, fundið hvort línur skerast og reiknað skurðpunkta þeirra,
- sýnt línulegt samband tveggja þátta, sett jöfnu beinnar línu fram í hnitakerfi og reiknað út skurðpunkt við y-ás og hallatölu beinnar línu.

Rúmfræði og mælingar

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- notað undirstöðuhugtök rúmfræðinnar þar með talin hugtök um stærðarhlutföll, innbyrðis afstöðu lína, færslur og fræðilega eiginleika tví- og þrívíðra forma,

- teiknað skýringarmyndir og unnið með teikningar annarra út frá gefnum forsendum, rannsakað, lýst og metið samband milli hlutar og teikningar af honum,
- unnið með strýtu, kúlu og keilu, lýst þeim í mæltu máli og með teikningum og reiknað rúmmál þeirra,
- notað mælikvarða og unnið með einslaga form, útskýrt setningu Pýþagórasar og reglu um hornasummu í marghyrningi og beitt henni í margvíslegu samhengi. Einnig gert rannsóknir á rétthyrndum þríhyrningum og reiknað hliðarlendir og horn út frá þekktum eiginleikum,
- notað reglu Pýþagórasar til að kanna hvort þríhyrningar séu rétthyrndir og beitt reglu Pýþagórasar við útreikninga á hliðarlengdum í rétthyrndum þríhyrningum,
- mælt ummál, flöt og rými, reiknað stærð þeirra og útskýrt hvað felst í mælihugtakinu,
- breytt á milli lítrakerfisins og rúmmálskerfisins,
- reiknað yfirborðsflatarmál mismunandi þrívíðra forma,
- nýtt tölvur til að teikna, rannsaka og setja fram rök um rúmfræðilegar teikningar,
- sett fram einföld rúmfræðileg rök og sannanir og túlkað táknmál algebru með rúmfræði,
- túlkað jöfnur í hnitakerfi og notað teikningar í hnitakerfi til að leysa þær,
- lesið út úr jöfnu beinnar línu hallatölu og skurðpunkt við y-ás,
- lesið út úr jöfnu beinnar línu hallatölu og skurðpunkt við y-ás og sett hana fram í hnitakerfi,
- gert athugun á því hvort línur skerast og reiknað skurðpunkt þeirra,
- lesið af ferli annars stigs falls núllstöðvar og útgildispunkt.

Tölfræði og líkindi

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- notað tölfræðihugtök til að setja fram, lýsa, skýra og túlka gögn,
- notað hugtökin þýði, úrtak, tíðni, hlutfallstíðni, tíðnidreifing, meðaltal vegið meðaltal tíðasta gildi og miðgildi,
- sett fram og túlkað niðurstöður með myndrænum hætti,
- skipulagt og framkvæmt einfaldar tölfræðikannanir og dregið ályktanir af þeim,
- notað tölvuforrit, t.d. töflureikna til að vinna með tölfræðileg gögn,
- lesið, skilið og lagt mat á upplýsingar um líkindi sem birtar eru á formi tölfræði, t.d. í fjölmiðlum,
- greint villur eða villandi upplýsingar í framsetningu tölulegra gagna,
- framkvæmt tilraunir þar sem líkur og tilviljun koma við sögu og túlkað niðurstöður sínar,
- notað hugtök eins og skilyrtar líkur og óháðir atburðir, notað einfaldar talningar til að reikna og túlka líkur á atburðum.

Leiðir

Í stærðfræðináminu er mikilvægt að viðhafa fjölbreyttar kennsluáðferðir. Áhersla er á að nemendur öðlist hæfni í stærðfræði og að þeim séu skapaðar aðstæður til merkingarbærs stærðfræðináms. Þar sem nemendur eru virkir þátttakendur í námi sínu t.d. með rannsóknum sem tengjast þeirra eigin daglega lífi og umhverfi. Þannig verða viðfangsefnið verðug og áhugaverð fyrir nemendur og þeir geta átt samskipti um stærðfræði. Með þessu fá nemendur tækifæri til þess að nota þá þekkingu sem þeir búa yfir og þróa með sér dýpri skilning á stærðfræðinni. Nemendur vinna ýmist einir eða saman og taka tillit hver til annars. Áhersla er lögð á nákvæmni þannig að hver og einn geti gert grein fyrir aðferðum sínum við lausn verkefna og þrauta, skráð lausnarferlið á skipulegan hátt og fært munnlega rök fyrir máli sínu. Mikilvægt er að hver og einn nemandi fái tækifæri til þess að vinna að verkefnum sem hæfa hans getu og að þeim hæfniviðmiðum sem henta honum enda þó að námsþættirnir séu þeir sömu innan nemendahópsins. Þannig er stuðlað að einstaklingsmiðun í stærðfræðikennslunni.

Á unglíngastigi er áfram áhersla á hugarreikning en auk þess mikil áhersla á nákvæmni og sjálfstæði í vinnubrögðum og að nemendur fái tækifæri til þess að nýta sér tölvutækni til þess að leysa verkefni og efla þar með skilning sinn á stærðfræðinni.

Námsmat

Mat á hæfni og framförum nemenda er órjúfanlegur þáttur frá námi og kennslu í stærðfræði. Það er afar mikilvægt að fylgjast með hvernig nemendum tekst að ná þeim hæfniviðmiðum sem sett eru fram hverju og sinni og í framhaldi af því að leiðbeina nemendum um áframhaldandi nám.

Í upphafi hverrar annar eru sett fram hæfniviðmið og vægi námsþátta sem unnið verður að á önninni, þannig ætti nemendum að vera fullljóst að hverju beri að stefna, hvað verði mælt og hvernig verði metið.

Áhersla er lögð á fjölbreytni í námsmati þar sem notast er við munnleg, verkleg og skrifleg verkefni, sjálfsmat, einstaklingsverkefni, hópverkefni, próf o.fl.

Samræmt könnunarpróf í stærðfræði er lagt fyrir í september ár hvert og eru niðurstöður sendar forráðamönnum nemenda og skóla.

Tillögur að námsefni

Grunnefni	Átta- tíu 5 Átta- tíu 6 Almenn stærðfræði III
Ítarefni	Vinkill 3 Námsmatsverkefni Töflureiknar - þemahefti Gullinsnið - þemahefti Mælingar um víða veröld - þemahefti Þælingar í stærðfræði - þemahefti
Vefefni og forrit	http://www.nams.is/stae_ungl_stig/index.htm http://www.nams.is/unglingsidur/

	Math Duel GeoGebra Numbers GeomeTryLite
--	--

Samfélagsgreinar

Hæfniviðmið

Í Aðalnámskrá fyrir grunnskóla í samfélagsfræði hafa greinar verið settar saman og í stað þess að ræða um sögu, landafræði, lífsleikni, þjóðfélagsfræði o.s.frv. hafa verið sett upp hæfniviðmið sem vinna á að með nemendum. Hæfniviðmiðunum er skipt upp í þrennt; reynsluheim nemenda, hugarheim og félagsheim. Megnið af hæfniviðmiðunum í hugarheiminum og félagsheiminum falla undir lífsleikni sem er hluti af allri kennslu í samfélagsfræði og eru þess eðlis að unnið er með þau öll á hverju ári í 8.-10. bekk og því eru þau öll talin upp í byrjun ásamt hluta af reynsluheimsmarkmiðunum sem dreifast þó meira á árganga. Mikilvægt er að líta sérstaklega á markmiðin sem vinna á að og velja námsefni út frá því án þess að vera sérstaklega að huga að „gömlu greinunum“.

Félagsheimur: Samskipti

Hæfni nemanda til að mynda og þróa tengsl sín við aðra.

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- tekið sjálfstæðan þátt í lýðræðislegu samstarfi og samræðum,
- útskýrt með dæmum margbreytileika mannlífsins og ólíkan bakgrunn fólks, borið virðingu fyrir frelsi fólks til mismunandi trúar, lífsgilda, skoðana og lífshátta,
- vegið og metið skoðanir og upplýsingar, brugðist við þeim á fordómalausum og réttisátt hátt,
- fengist við samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum,
- rökrætt stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat, sýnt ábyrgð í samskiptum, umgengni og lífsháttum, m.a. með vísan til réttinda samkvæmt alþjóðasáttmálum,
- komið þekkingu sinni og viðhorfum á framfæri með fjölbreyttum og markvissum hætti, einn og í samstarfi við aðra,
- rökrætt gildi jafnréttis og mannréttinda á öllum sviðum samfélagsins og þekki almenn ákvæði um mannréttindi,
- sýnt sjálfsgaga, sjálfstraust og virðingu í margvíslegum samskiptum og samstarfi við ólíka einstaklinga,
- ígrundað eigin getu til aðgerða og gert sér grein fyrir afleiðingum gerða sinna eða aðgerðaleyfis,
- útskýrt gildi reglna í samskiptum fólks í fjölskyldu, vinahópi og þjóðfélaginu í heild og tekið þátt í að móta slíkar reglur,

- tekið þátt í samfélagsmálum á ábyrgan hátt og beitt sér í málefnum sem varða almannaheill,
- sinnt velferð og hag samferðafólks síns.

Hugarheimur: Sjálfsmynd

Hæfni nemanda til að átta sig á sjálfum sér og öðrum.

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- hugleitt og tjáð hver hann er í augum sjálfs sín og annarra, útskýrt hvernig sjálfsmynd hans mótast af umhverfi og búsetu, stjórnáttum og félagslegum aðstæðum, sögu og menningu, trúar- og lífsviðhorfum,
- rökstutt gildi jákvæðra lífsviðhorfa, dygða og gildismats, sem mikilvægs þáttar í heilbrigðri sjálfsvitund,
- beitt hugtökunum kyn, kynhneigð og kynhlutverk og útskýrt hvaða hlutverki þau þjóna í kyngervi einstaklinga og sjálfsmynd,
- gert sér grein fyrir eigin styrkleikum og veikleikum og tekið ákvarðanir á grunni þeirrar sjálfsþekkingar,
- vegið og metið áhrif fyrirmynda og staðalmynda á mótun sjálfsmyndar og hefur áráði til að móta eigin ímynd, lífsstíl og lífsskoðanir á sjálfstæðan og ábyrgan hátt,
- lýst margbreytileika tilfinninga og bent á víxlverkun tilfinninga, hugsunar, hegðunar og samskipta,
- sýnt styrk til að bera ábyrgð á eigin lífi, lífsháttum og heilbrigði,
- greint jákvæð og neikvæð áreiti og staðist þrýsting, sem stefnir heilsu og velferð fólks í voða,
- gert sér grein fyrir jafngildi sínu og annarra manna og útskýrt fyrir öðru fólki mikilvægi þess,
- sett sig í spor fólks með ólíkan bakgrunn og viðhorf, á ýmsum stöðum og tímum,
- sett sér markmið og framtíðaráætlun, til að stefna að í framtíðinni í samræmi við eigin styrkleika og áhuga.

Reynsluheimur - Umhverfi, samfélag, saga, menning

Hæfni nemanda til að skilja veruleikann

Við lok 10. bekkjar getur nemandi:

- sýnt fram á skilning á mikilvægi þess að bera virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, fyrir mannréttindum, félagslegu réttlæti, jöfnuði og helgi mannlegs lífs,
- ígrundað víxlverkun, samfélags, stjórnáttu, náttúru, trúar og lífsviðhorfa í tímans rás, í samhengi nærsamfélags og hnattvæðingar,
- sýnt fram á skilning á eðli sjálfbærrar þróunar og þýðingu hennar fyrir umhverfi, samfélag og efnahagslíf,
- fjallað á upplýstan hátt um einkenni og stöðu Íslands í heiminum í ljósi legu og sögu landsins og breytilegrar menningar, trúar, lífsviðhorfa og stjórnarfrars,

- sýnt fram á skilning á heimabyggð sinni og útskýrt samhengi hennar við umhverfi, sögu, menningu, listir, félagsstarf og atvinnulíf,
- aflað sér, hagnýtt, ígrundað og metið upplýsingar um menningar- og samfélagsmálefni, sem birtast í munnlegum flutningi, samræðum, texta og myndrænum búningi,
- rökrætt mikilvæg hugtök, sem notuð eru um menningar- og samfélagsmálefni,
- greint mynstur mannlegra athafna sem móta og breyta umhverfi og búsetuskilyrðum,
- gert sér grein fyrir nýtingu auðlinda og umhverfis og gildi verndunar hvors tveggja með hliðsjón af sjálfbærri þróun,
- sýnt fram á þekkingu og gagnrýna sýn á tímabil, atburði, persónur, menningartengsl og þróunarferla á ýmsum tímum, sem vísað er til í þjóðfélagsumræðu,
- gert sér grein fyrir hlutverki heimilda, sjónarhorna og gildismati í sögu og sameiginlegum minningum,
- séð hvernig sagan hefur mótast af umhverfisþáttum og samfélagsskipulagi, þjóðfélagsshreyfingum og hugmyndastefnum, viljaverkum og tilviljunum,
- gefið skýringar á og rökrætt gerð og þróun íslensks þjóðfélags í ljósi innlendra og alþjóðlegra áhrifaþátta,
- greint afmarkaða efnisþætti stórrar eða smárrar sögu, nálægrar eða fjarlægrar,
- gert sér grein fyrir hlutverki og margbreytileika fjölskyldna og gagnkvæmum áhrifum innan hennar á mismunandi tímum og menningarsvæðum
- útskýrt mismunandi hugmyndir um gerð og framkvæmd lýðræðis,
- útskýrt hlutverk helstu stofnana samfélagsins og uppbyggingu stjórnkerfisins og formlega tengsl Íslands við umheiminn,
- útskýrt og rökrætt hugmyndir um velferðarsamfélagið og tengsl þess við stjórnsmál, atvinnulíf og hugmyndastefnur,
- greint hvernig stjórnsmál og samfélagsgerð tengjast lífi einstaklinga,
- tekið ábyrga afstöðu í eigin fjármálum og neyslu, verði gagnrýninn neytandi og geti sett sér markmið á grundvelli þekkingar á fjármálaumhverfi einstaklinga og samfélags og þeim tilboðum sem eru í boði
- bent á, fyrirbyggt og brugðist rétt við ýmsum hættum og slysaáhrifum í umhverfinu og náttúrunni.

Leiðir

Samfélagsgreinar eru oft samþættar bæði náttúrufræði og íslensku. Einnig er reiknað með að kennsla á tæknibúnað s.s. spjaltdölvur og tölvur fari fram í samfélagsfræðitímum því að snjalltæki og önnur tækni er mikið notuð í kennslu greinanna.

Lögð er áhersla á hópvinna en með henni má nálgast ýmis markmið samfélagsgreina í gegnum samræður og samvinnuverkefni sem ala síðan af sér samkennd og skilning. Leitaraðferðir henta vel til að kynna nemendum vísindaleg vinnubrögð og veita þeim þjálfun í að afla upplýsinga og vinna úr þeim með skipulögðum hætti. Í handbókinni *Litróf kennsluáferðanna* eftir Ingvar Sigurgeirsson má finna margar góðar tillögur að

leiðum. Söguaðferðin er ein af þeim aðferðum sem helst hefur verið notuð í skólanum en ákveðnir rammar fylgja hverjum árgangi sem tengjast kennsluefni og markmiðum þess árgangs. Söguaðferðin tengist líka sérstöðu skólans t.a.m. í gegnum vettvangsferðir og með henni er auðvelt að nýta upplýsingatækni. Mikilvægt er að þjálfarar nemendur í að afla sér upplýsinga, vinna með þær, gera þær að sínum og miðla síðan til annarra. Samþætting við aðrar námsgreinar s.s. náttúrufræði og íslensku er hentug. Bekkjafundir verða vikulega þar sem nemendur þjálfast í að ræða málefni sem tengjast þeim sjálfum, námi þeirra, samskiptum og því hvernig skóla þeir vilja hafa.

Námsferðir sem nemendur í 10. bekk fara í og tengjast samfélagsgreinum:

- gönguferð að hausti, dagsferð
- Lónsöræfi að hausti, þriggja daga ferð
- tveggja daga ferð eftir próf að vori

Í þessum árgangi er unnið verkefni út frá haustferð þeirra í Lónsöræfi að samræmdum prófum loknum. Mikilvægt er að hægt sé að tengja sem flestar greinar við verkefnið. Verkefnið endar með foreldrasýningu.

Námsmat

Kennsla, nám og námsmat mynda eina heild og mikilvægt að nemandi fái reglulega að vita um stöðu sína í náminu í samræmi við námskrá, hæfniviðmið og viðfangsefni nemenda. Mikilvægt er að námsmatið sé fjölbreytt og gefi heildstæða mynd af hæfni nemandans. Það þarf að vera sanngjarnt og sýna þekkingu, leikni og hæfni nemandans. Megintilgangur er að kanna stöðu nemenda, nota það til að leiðbeina þeim um námið til að ná markmiðum þess. Meta á þann hátt að niðurstöður nýtist sem best nemendum, kennurum, foreldrum og skólastjórn.

Lögð er áhersla á fjölbreyttar matsaðferðir og matsgögn sem fyrst og fremst byggja á markmiðum lykilhæfni og haldið er til haga í ferilmöppu nemanda.

Sjálfbærni er eitt af þeim hugtökum sem unnið er markvisst með í tengslum við samfélagsgreinar, þá sérstaklega landafræði og lífsleikni. Hugtakið felur helst í sér að skila jörðinni til næstu kynslóðar á sem byggilegastan hátt. Til þess þurfum við að vekja nemendur til umhugsunar um lifnaðarhætti okkar með gagnrýnum augum, hvað við getum gert betur, og að lítil skref hafa áhrif til góðs.

Saga - Þjóðfélagsfræði

Tillögur að námsefni

Frelsi og velferð. Saga 20. aldar II. Höf: Veinan Hellerdu, Ketil Knutsen, Sigríð Moen. Þýðandi Gunnar Karlsson.

Á ferð um samfélagið. Höf: Garðar Gíslason

Sjálfbærni, grunnþáttur menntunar

Myndir

Lagt er upp úr því að finna myndir, bæði ljósmyndir og heimildarmyndir sem varpa frekari ljósi á þetta tímabil Íslandssögunnar.

Ítarefni

Glærur af vef Rauða krossins um flóttamenn. Höf: Atli Viðar Thorstenssen (til á sameign) og annað efni af vefnum um flóttamenn

Videoklippur og fréttamyndir af youtube.com

Íslands saga í stuttu máli. Höf: Gunnar Karlsson.

Úr sveit í borg; þættir úr sögu 20. aldar

Sjálfstæði Íslendinga 3. Höf: Gunnar Karlsson. Kaflar 8, 9, 10, 13, 15 og 16.

Vefir

www.skolavefurinn.is

www.nams.is

www.menntagatt.is

Lífsleikni

Bekkjarfundi er nauðsynlegt að hafa reglulega og meðvitað með nemendum. Tillögur að fyrirkomulagi fyrir slíka fundi má finna í bókinni *Olweusaráætlunin gegn einelti og andfélagslegu atferli* eftir Dan Olweus.

Tillögur að námsefni

Vinna þarf að forvörnum en þær felast í þáttum eins og:

- heilbrigður lífsstíll
- uppeldi til ábyrgðar
- geðrækt
- einelti /heilbrigði
- hreyfing
- svefn
- mataræði
- jafnrétti
- mismunandi fjölskyldugerðir /hinsegin fólk
- fordómar /minnihlutahópar /útlendingar, fatlaðir
- umferðarfræðsla
- hjálmanotkun
- tannvernd
- kynfræðsla
- að standast neikvæðan þrýsting
- tóbaksvarnir
- áfengi /fíkniefni
- fjármálafræðsla/fjármálaskólinn

Náttúrufræði

Hæfniviðmið

Geta til aðgerða

- Greint stöðu mála í eigin umhverfi og aðdraganda þess, í framhaldi skipulagt þátttöku í aðgerðum sem fela í sér úrbætur
- Tekið þátt í og útskýrt reynslu sína og niðurstöðu af þátttöku í aðgerðum sem varða náttúru og samfélag
- Tekið rökstudda afstöðu til málefna og komið með tillögur um hvernig megi bregðast við breytingum en um leið tekið mið af því að í framtíðinni er margt óvísst og flókið

Nýsköpun og hagnýting þekkingar

- Gert grein fyrir hvernig niðurstöður rannsókna hafa haft áhrif á tækni og atvinnulíf í nánasta umhverfi og samfélagi og hvernig þær hafa ekki haft áhrif
- Tekið þátt í skipulagi og unnið eftir verk- og tímaáætlun hóps við að hanna umhverfi, hlut eða kerfi
- Dregið upp mynd af því hvernig menntun, þjálfun, starfsval og áætlanir um
-
- eigið líf tengjast breytingum á umhverfi og tækni

Gildi og hlutverk vísinda og tækni

- Unnið með samþætt viðfangsefni með vinnubrögðum náttúrugreina og tekið gagnrýna afstöðu til siðferðilegra þátta tengdum náttúru, umhverfi, samfélagi og tækni

Vinnubrögð og færni

- Framkvæmt og útskýrt sérhannaðar eða eigin athuganir úti og inni
- Geta lesið texta um náttúrufræði sér til gagns, umorðað hann og túlkað myndefni honum tengt
- Aflað sér upplýsinga um náttúruvísindi úr heimildum á íslensku og erlendum málum
- Beitt vísindalegum vinnubrögðum, s.s. tilraunum og athugunum á gagnrýninn hátt, við öflun upplýsinga innan náttúruvísinda
- Kannað áreiðanleika heimilda með því að nota hand- og fræðibækur, Netið og aðrar upplýsingaveitur
- Gefið skýringar á og rökrætt valið efni úr athugunum og heimildum
- Dregið ályktanir af gögnum og gefið ólíkar skýringar með því að nota ólík sjónarhorn

Ábyrgð á umhverfinu

- Tekið eftir og rætt atriði í umhverfinu sínu, gert grein fyrir áhrifum þeirra á lífsgæði og náttúru, sýnt umhverfinu umhyggju og rökrætt eigin skoðun á því,

- Skoðað og skráð atburði eða fyrirbæri sem snerta samspil manns og umhverfis, í framhaldi tekið virkan þátt í og gert tillögur um aðgerðir til úrbóta,
- Sýnt fram á getu til að vinna að umbótum í eigin sveitarfélagi eða í frjálsum félagasamtökum,
- Rætt af skilningi eigin lífssýn og ábyrgð innan samfélags og tekið dæmi úr eigin lífi
- Tekið þátt í að skoða og skilgreina stöðu umhverfismála á heimsvísu og rætt um markmið til umbóta

Að búa á jörðinni

- Skipulagt, framkvæmt og gert grein fyrir athugunum á námsþáttum að eigin vali er varða búsetu mannsins á jörðinni
- Útskýrt og rætt ástæður náttúruverndar,

Lífsskilyrði manna

- Útskýrt hvað einkennir lífsskilyrði manna og hvað felst í því að taka ábyrgð á eigin heilsu
- Útskýrt hvernig fóstur verður til og þroskast, hvað felst í ábyrgri kynhegðun og rætt eigin ábyrgð á líkamlegu og andlegu heilbrigði, bæði sín og annarra
- Rökrætt umhverfismál frá ólíkum sjónarhornum, er tengjast vatni, vatnsnotkun og sjó
- Lýst hringrás efna og flæði orku í náttúrunni, útskýrt ljóstillífun og bruna og gildi þeirra

Náttúra Íslands

- Útskýrt hugmyndir um náttúruval, hæfni, aðlögun og arfbundinn breytileika

Heilbrigði umhverfisins

- Gert grein fyrir verndun og nýtingu náttúruauðlinda í tengslum við sjálfbæra þróun
- Rætt á gagnrýninn hátt framleiðslu, flutning og förgun efna
- Sagt fyrir um þjónustu sem náttúrulegir ferlar veita
- Nýtt frumeindakennninguna og lotukerfið til að útskýra eiginleika efna, efnabreytingar og hamskipti

Samspil vísinda, tækni og þróunar í samfélaginu

- Skýrt tengsl mannfjöldapróunar við framleiðslu og dreifingu matvæla og þátt líftækninnar í þeim tengslum

Markmið

- Nemendur skilji mikilvægi hringferla í náttúrunni
- Nemendur átti sig á hve háðar lífverur eru hver annarri og lífvana umhverfi sínu.
- Nemendur skilji hvernig eiginleikar erfast milli kynslóða.

- Nemendur geti tekið ábyrga afstöðu í kynferðismálum og skýra afstöðu gegn kynferðislegu ofbeldi.
- Nemendur skilji frumeindakeninguna
- Nemendur geti lesið og skrifað einfaldar efnajöfnur.

Leiðir

Áskoranir í náttúrufræðinámi eru margs konar og hæfni sem þarf til að takast á við krefst skipulagðrar vinnu en einnig skapandi ímyndunarafli. Nemendur þurfa að öðlast hæfni til að fylgjast með, afla gagna, mæla og meta það sem fengist er við en jafnframt að tjá sig um reynslu sína, vinnuaðferðir og niðurstöður. Niðurstöður má setja fram og miðla á ýmsan hátt, hvort sem er munnlega, með aðferðum leikrænnar tjáningar, skriflega, með tölum og orðum, með aðstoð rafrænna miðla eða myndrænt. Mikilvægt er að þjálfarar nemendur í að fylgja fyrirmælum (sérstaklega í verklegum æfingum) nemendur þurfa að geta sett sér markmið t.d með því að búa sér til áætlun og geta metið stöðu sína að áætlun lokinni. Kennsluhættir náttúrufræði fela í sér hópvinna þar sem kurteisi og jákvæðni í samskiptum, ásamt því að leggja sitt af mörkum, tjá sig skilmerkilega og hlusta á aðra, er stór þáttur í að leysa verkefni. Nemendur þurfa að þjálfast í að sýna frumkvæði, færa rök fyrir máli sínu og vera skapandi við vinnu og lausn verkefna, en jafnframt gagnrýnin á eigin vinnu og þær upplýsingar sem nýttar eru. Við upplýsingaöflun þarf að nýta mismunandi miðla, geta unnið úr upplýsingunum á gagnrýninn hátt og miðlað til annara. Nemendur þurfa að læra að nýta tímann sinn vel og gefast ekki upp þótt verkefni séu krefjandi. Mikilvægt er að nemendur þjálfist í að nálgast öll verkefni með jákvæðu hugarfari.

Námsmat

Áhersla er lögð á fjölbreytt og einstaklingsmiðað námsmat. Megin tilgangur námsmats er að afla leiðbeinandi upplýsinga um námið og hvernig nemandi gengur að ná settum markmiðum. Mikilvægt er að matið sé byggt á fjölbreyttum aðferðum og feli í sér traustar heimildir um hæfni og leikni nemenda, auk þess að meta framfarir þeirra. Sérstök áhersla lögð á vinnubrögð, hópstarf og sjálfsmat.

Tillögur að námsefni

Maður og náttúra

Efnisheimurinn

Ítarefni

Sjá gagnabanka í náttúrufræði

Erlend tungumál

Enska

Hæfniviðmið

Hæfniviðmiðin eru sett fram í sjö flokkum (sbr. Aðalnámskrá). Á yngsta stigi eru flokkarnir færri, og samofnir hver öðrum í 1.bekk, en þegar ofar dregur fjölgar þeim og þeir eru settir fram í aðskildum flokkum. Þó viðmiðin séu flokkuð á þennan hátt er mikilvægt að líta á þau sem samfellda heild (Aðalnámskrá bls. 132).

Við lok 10.bekkjjar getur nemandi:

Hlustun

- Tileinkað sér aðalatriði úr kynningum og frásögnum sem eru innan áhuga-, náms- og þekkingarsviðs hans og brugðist við efni þeirra, sagt frá, unnið úr eða nýtt sér á annan hátt
- Án vandkvæða fylgst með aðgengilegu efni í fjöl- og myndmiðlum sér til gagns og ánægju, sagt frá og unnið úr
- Hlustað eftir námkvæmum upplýsingum, valið úr þær sem við á og brugðist við eða unnið úr þeim

Lesskilningur

- Aflað sér upplýsinga úr texta, greint aðalatriði frá aukaatriðum, gert sér grein fyrir helstu niðurstöðum og nýtt sér í verkefnavinnu
- Lesið sér til fróðleiks rauntexa, t.d. úr dagblöðum, tímaritum og netmiðlum sem fjalla um efni er varðar líf hans, aðstæður eða umhverfi, brugðist við efni þeirra, sagt frá eða unnið úr á annan hátt
- Lesið sér til gagns, ánægju og þroska smásögur og skáldsögur ætlaðar ungu fólki og myndað sér skoðanir á efni þeirra og lesið og tileinkað sér efni sem tengist öðrum námsgreinum og hugtök sem tengjast þeim og nýtt í nýju samhengi

Samskipti

- Tekið þátt í óformlegu spjalli um daginn og veginn um efni sem hann er vel heima í
- Tekist á við margskonar aðstæður í almennum samskiptum, t.d. miðlað og tekið á móti upplýsingum á ferðalögum, sem gestgjafi eða í netsamskiptum
- Tekið þátt í skoðanaskiptum, fært einföld rök fyrir máli sínu og tekið tillit til sjónarmiða viðmælanda.

Frásögn

- Tjáð sig skipulega með undirbúið eða óundirbúið efni sem hann þekkir, hefur hlustað á, lesið um eða unnið með í námi sínu, sagt skoðun sína á því og brugðist við með spurningum
- Flutt stutta frásögn eða kynningu um undirbúið efni blaðalaust og af nokkur öryggi
- Samið, æft og flutt frumsamið efni, t.d. stutt atriði eða sögu, einn eða í félagi við aðra

Ritun

- Skrifað ýmsar gerðir af textum, bæði formlega og óformlega og hagað orðum sínum með lesanda í huga og í samræmi við inntak og tilgang með skrifunum.
- Skrifað um eða brugðist skilmerkilega við því sem hann hefur hlustað á, séð eða lesið og fylgt ákveðnu formi textagerðar þar sem það á við.
- Tjáð sig um skoðanir sínar, tilfinningar, reynslu og þekkingu.
- Leikið sér með málið og látið sköpunargáfuna og ímyndunaraflið njóta sín.

Menningarläsi

- Sýnt fram á að hann þekki nokkuð til innri samfélagsgerðar, hvað einkennir þjóðfélagið og það sem er efst á baugi hverju sinni
- Sýnt fram á að hann kann nokkur deili á fjölbreyttum uppruna þegnanna á viðkomandi málssvæði og gerir sér grein fyrir takmörkunum staðalmynda og áhrifum fordóma
- Getur greint á milli helstu afbrigða tungumálsins, t.d. hvað er skoska, ameríska

Námshæfni

- Beitt margvíslegum námsaðferðum sem geta komið að gagni í náminu og veit hvenær þær eiga við, t.d. nýtt sér samhengi í texta eða aðstæðum til að geta sér til um merkingu orða
- Beitt á raunsæjan hátt sjálfsmati og jafningamati í tengslum við viðfangsefni námsins og veitt sanngjarna endurgjöf
- Nýtt sér reynslu sína og þekkingu til að skapa nýja þekkingu og nota í nýju samhengi
- Unnið sjálfstætt, með öðrum og undir leiðsögn og tekið tillit til þess sem aðrir hafa til málanna að leggja
- Nýtt sér öll helstu hjálpartæki, s.s. ítarefni, efni úr fjölmiðlum, orðabækur, veforðasöfn, leiðréttingarforrit, tungumálaforrit og leitarforrit og umgengist þau af gagnrýni

Málfræði

- kunni að beita nútíð og þátíð reglulegra sagna og óreglulegra sagna
- tíðir og kennimyndir sagna
- þolmynd sagna
- tíðaratviksorð og háttaratviksorð
- sagnirnar *to have* og *to be*
- kunni að beita fornöfnum og afturbeygðum fornöfnum
- kunni að beita nafnorðum, lýsingarorðum, raðtölum og greini
- kunni að beita helstu ábendingarfornöfnum, spurnarfornöfnum, persónufornöfnum og tilvísunarorð
- kunni að stígbreyta lýsingarorð

- kunni að setja nafnorð í reglulega og óreglulega fleirtölu
- eignarfall nafnorða
- kunni að beita ákveðnum og óákveðnum greini
- orðaröð
- forsetningar og samtengingar
- kunni að beita *there and it, would and should, some and any*
- kunni að beita *much, many, a lot of, lots of*.
- Kunni að beita reglum yfir þjóðerni
- Skilyrðissetningar (*will, would and would have*)
- Kunni að beita *usually* og *used to*

Leiðir

Mikilvægt er að viðhalda áhuga og jákvæðu viðhorfi til tungumálsins með fjölbreyttum kennsluáðferðum, m.a. með því að höfða til áhugasviðs nemenda. Nauðsynlegt er að skapa aðstæður þar sem nemendur geta notað málið á fjölbreyttan hátt. Áhersla er lögð á að nemendur auki og bæti orðaforða auk færni í málnotkun í ensku og ákveðnum framburðaratriðum. Hlustun og tal er þjálfað markvisst með samtölum, hlustun á texta, upplestri og fleira. Mikilvægt er að nemendur læri að nýta sér fjölmörg tæki upplýsinga- og samskiptatækninnar. Orðaforðinn og skilningur dýpkaður, unnið með fjölbreytta ritun og málfræði.

Námsmat

Áhersla er lögð á fjölbreytt og einstaklingsmiðað námsmat. Megintilgangur námsmats er að afla leiðbeinandi upplýsinga um námið og hvernig nemanda gengur að ná settum markmiðum. Mikilvægt er að matið sé byggt á fjölbreyttum aðferðum, að það sé heildstætt og að allir þættir námsins séu metnir, má þá ekki undanskilja þann munnlega. Það þarf að fela í sér traustar heimildir um hæfni og leikni nemenda, auk þess að meta framfarir þeirra. Matið byggist jafnt á hæfniviðmiðum, sem eru sett fram í byrjun hverrar annar þannig að nemendum ætti að vera fullljóst að hverju beri að stefna, og svo lykilhæfnipáttunum.

Tillögur að námsefni

Spotlight 10 lesbók og vinnubók

Ensk léttlestrarbók t.d.

- *Looking for Alaska og Mockingbird*

Ensk frjálslestrarbók

Dagblöð, tímarit og efni á netmiðlum

Ýmis verkefni frá kennara

Kvikmyndir/þættir

Tónlist

Ýmis öpp tengd námsefni

Vefir

Learn English Teens (Ritun o.fl.)

Danska

Hæfniviðmið

Hlustun

Að nemandi geti:

- skilið það mál sem notað er í kennslustofunni og brugðist við með orðum eða athöfnum
- skilið í meginatriðum samtöl og viðtöl um efni tengt daglegu lífi og efni sem tengist viðfangsefnum námsins og nýtt sér í ræðu og riti
- fylgt meginþræði í einföldum frásögnum um kunnuglegt efni með stuðningi t.d. af myndum, hlutum eða líkamsmáli og notað sér upplýsingarnar í eigin verkefni
- fylgist með einföldu efni í myndmiðlum og úr heimi dægurmenningar sem er kunnuglegt úr heimi barna og unglunga og greint frá því helsta
- fylgt þræði í aðgengilegu fjölmiðlaefni og efni dægurmenningar sem höfðar til hans og getur sagt frá eða unnið úr því á annan hátt
- hlustað eftir einstökum nákvæmum atriðum þegar þörf krefur, eins og t.d. tilkynningum og leiðbeiningum við kunnulegar aðstæður og brugðist við með orðum eða athöfnum
- hlustað eftir nákvæmum upplýsingum, valið úr þær sem við á og brugðist við eða unnið úr þeim
- tileinkað sér aðalatriði úr kynningum og frásögnum sem eru innan áhuga-, náms- og þekkingarsviðs hans og brugðist við efni þeirra, sagt frá, unnið úr eða nýtt sér á annan hátt
- án vandkvæða fylgst með aðgengilegu efni í fjöl- og myndmiðlum sér til gagns og ánægju, sagt frá og unnið úr

Lesskilningur

Að nemandi geti:

- fundið afmarkaðar upplýsingar í einföldum texta og nýtt sér í verkefnavinnu
- fundið lykilupplýsingar í texta í þeim tilgangi að nýta í verkefnavinnu
- skilið megininntak í aðgengilegum frásögnum dagblaða, tímarita og netmiðla og brugðist við og fjallað um efni þeirra
- lesið sér til gagns og gamans einfaldar bækur og fræðsluefni fyrir börn og unglunga og rætt efni þeirra með stuðningi kennara
- lesið sér til gagns og gamans auðlesnar bækur og tímarit ætluðu ungu fólki og fjallað um efni þeirra og skilið leiðbeiningar og upplýsingar um það sem snertir daglegt líf t.d. tómstundir og ferðalög

- lesið sér til fróðleiks rauntexa t.d. úr dagblöðum, tímaritum og netmiðlum sem fjalla um efni er varðar líf hans, aðstæður eða umhverfi, brugðist við efni þeirra, sagt frá eða unnið úr á annan hátt
- lesið sér til gagns, ánægju og þroska smásögur og skáldsögur ætlaðar ungu fólki og myndað sér skoðanir um efni þeirra og lesið og tileinkað sér efni sem tengist öðrum námsgreinum og hugtök sem tengjast þeim og nýtt í nýju samhengi
- afla sér upplýsinga úr texta, greint aðalatriði frá aukaatriðum, gert sér grein fyrir helstu niðurstöðum og nýtt sér í verkefnavinnu.

Samskipti

Að nemandi geti:

- spurt og svarað á einfaldan hátt um það sem stendur honum næst
- tekið þátt í samskiptaleikjum og unnið samtalsæfingar
- notað málið sem samskiptamiðil í kennslustundum og undirbúið, tekið og veitt viðtal
- skipst á upplýsingum og skoðunum við skólasystkini og kennara um efni tengt náminu
- tekið þátt í óformlegu spjalli um áhugamál sín og daglegt líf
- tekið þátt í óformlegu spjalli um daginn og veginn um efni sem hann er vel heima í
- bjargað sér við algengar aðstæður t.d. í verslunum, á veitingastöðum og á ferðalögum
- tekist á við margskonar aðstæður í almennum samskiptum t.d. miðlað og tekið á móti upplýsingum á ferðalögum sem gestgjafi eða í netsamskiptum
- tekið þátt í skoðanaskiptum, fært einföld rök fyrir máli sínu og tekið tillit til sjónarmiða viðmælenda.

Frásögn

Að nemandi geti:

- sagt frá eða lýst sjálfum sér, vinum, fjölskyldu, áhugamálum og nánasta umhverfi á einfaldan hátt
- greint frá, endursagt og lýst atburðum, athöfnum eða reynslu með stuðningi gátlista, mynda, tónlistar o.s.frv.
- sagt hnökralítið frá reynslu, framtíðaráformum og eigin skoðunum
- flutt atriði, sagt stutta sögu eða lesið upp eigin texta sem hann hefur haft tækifæri til að æfa
- flutt einfalda undirbúna kynningu á efni sem tengist náminu og flutt tilbúið eða frumsamið efni t.d. stutt atriði eða sögu, einn eða í félagi við aðra
- tjáð sig skipulega með undirbúið eða óundirbúið efni sem hann þekkir, hefur hlustað á, lesið um eða unnið með í námi sínu, sagt skoðun sína á því og brugðist við spurningum

- flutt stutta frásögn eða kynningu um undirbúið efni, blaðalaust og af nokkru öryggi
- samið, æft og flutt frumsamið efni t.d. stutt atriði eða sögu, einn eða í félagi við aðra.

Ritun

Að nemandi geti:

- skrifað einfaldan texta með orðaforða úr efnisflokkum sem fengist er við með stuðningi frá mynd, hlut eða gátlista
- skrifað texta að mismunandi gerðum með stuðningi t.d. gátlista og fyrirmynda og hagað máli sínu í samræmi við inntak og viðtakanda
- skrifað ýmsar gerðir af textum, bæði formlega og óformlega, og hagað orðum sínum með lesanda í huga og í samræmi við inntak og tilgang með skrifunum
- skrifað um eða brugðist skilmerkilega við því sem hann hefur hlustað á, séð eða lesið og fylgt ákveðnu formi textagerðar þar sem það á við
- tjáð sig um skoðanir sínar, tilfinningar, reynslu og þekkingu
- lýst í einföldu máli því sem næst honum er, fjölskyldu, vinum og umhverfi
- skrifað einföld skilaboð, smáskilaboð og tölvupóst
- samið stuttan texta frá eigin brjósti með stuðningi mynda, hluta, tónlistar o.s.frv.
- samið texta þar sem ímyndunaraflið fær að njóta sín
- sagt nokkuð lipurlega frá og brugðist við því sem hann hefur lesið, séð eða heyrt
- leikið sér með málið og látið sköpunargáfuna og ímyndunaraflið njóta sín.

Menningarläsi

Að nemandi geti:

- sýnt fram á að hann þekkir nokkuð til ytri umgjarðar menningarsvæðisins, svo sem landfræðilegrar legu, staðháttu og þekktra staða
- sýnt fram á að hann áttar sig á að mörg algeng orð í dönsku eru lík og skyld öðrum tungumálum sem hann þekkir
- sýnt fram á að hann þekkir til þátta sem einkenna barna- og unglingamenningu viðkomandi málsvæðis, s.s. söguhetja, barnabóka, leikja, söngva og ævintýra
- sýnt fram á að hann þekkir til siða og hefða viðkomandi mál- og menningarsvæða og getur borið saman við eigin menningu
- sýnt fram á að hann áttar sig á skyldleika erlenda málsins við íslensku, eigið móðurmál eða önnur tungumál sem hann er að læra
- sýnt fram á að hann þekkir nokkuð til innri samfélagsgerðar, hvað einkennir þjóðfélagið og það sem er efst á baugi hverju sinni
- sýnt fram á að hann kann nokkur deili á fjölbreyttum uppruna þegnanna á viðkomandi málsvæði og geri sér grein fyrir takmörkunum staðalmynda og áhrifum fordóma

- getur greint á milli helstu afbrigða tungumálsins, t.d. hvað er danska, norska, sænska, færeyska, skoska, ameríska.

Námshæfni

Að nemandi geti:

- beitt lykilmálsaðferðum til að auðvelda skilning og notkun á tungumálinu og valið aðferð sem hæfir viðfangsefninu, t.d. umorða ef hann vantar orð og lesið í aðstæður og getið sér til hvaða samræður fara þar fram
- beitt margvíslegum námsaðferðum sem geta komið að gagni í náminu og veit hvenær þær eiga við t.d. nýtt sér samhengi í texta eða aðstæðum til að geta sér til um merkingu orða
- beitt á raunsæjan hátt sjálfmati og jafningjamati í tengslum við viðfangsefni námsins og veitt sanngjarna endurgjöf
- nýtt sér eigin reynslu og þekkingu þegar kemur að því að tileinka sér og skapa nýja þekkingu og nota í nýju samhengi
- tekið þátt í samvinnu um ýmiskonar viðfangsefni og sýnt öðrum tillitssemi
- unnið sjálfstætt, með öðrum og undir leiðsögn og tekið tillit til þess sem aðrir hafa til málanna að leggja
- nýtt sér öll helstu hjálpartæki s.s. ítarefni, efni úr fjölmiðlum, uppflettirit, orðabækur, veforðasöfn, leiðréttingaforrit, tungumálaforrit og leitarvélar og umgengist þau af gagnrýni.

Orðaforði og málfræði

- skólasamfélagið, íþróttir og hreyfing, matur, lífsstíll og fleira
- sagnorð, persónufornöfn, óákveðinn og ákveðinn greini nafnorða, kyn nafnorða, eintala og fleirtala, lýsingarorð, spurnarfornöfn og forsetningar.

Leiðir

Mikilvægt er að viðhalda áhuga nemenda og jákvæðu viðhorfi til tungumálsins og skapa aðstæður þar sem þeir geta notað málið á fjölbreyttan hátt og tengt áhugasviði þeirra. Áhersla er lögð á að nemendur auki og bæti orðaforða auk færni í málnotkun í dönsku og ákveðnum framburðaratriðum. Nemendur vinna með sama orðaforðann á fjölbreyttan hátt og ná þannig betri tókum á málinu. Fjölbreyttar námsleiðir eru lykilatríði í kennslunni og að töluð sé danska.

Námsmat

Áhersla er lögð á fjölbreytt og einstaklingsmiðað námsmat með lykilhæfniþætti að leiðarljósi. Megin tilgangur námsmats er að afla leiðbeinandi upplýsinga um námið og hvernig nemandi gengur að ná settum markmiðum. Mikilvægt er að matið sé byggt á fjölbreyttum aðferðum og feli í sér traustar heimildir um hæfni og leikni nemenda, auk þess að meta framfarir þeirra.

Tillögur að námsefni

Ekko, Grammatik málfræðihefti, Dejlige Danmark, einfaldar lestrarbækur, kvikmyndir, tónlist, vefefni, ýmis öpp og fleira efni frá kennara.

List- og verkgreinar

Leiklist

Í Grunnskóla Hornafjarðar er nú kennd leiklist á eldra stigi. Stefnt er að því að auka leiklistarkennslu í skólanum og gefa fleiri aldurshópum tækifæri til að njóta hennar.

Hæfniviðmið

Menntun í leiklist snýst um að þjálfra nemendur í aðferðum listgreinarinnar en ekki síður um læsi á leiklist í víðu samhengi og á að dýpka skilning nemenda á sjálfum sér, mannlegu eðli og samfélagi. Í leiklist fá nemendur tækifæri til þess að setja sig í spor annarra og prófa sig áfram með mismunandi tjáningarform, hegðun og lausnir í öruggu umhverfi í skólanum. Hún styður nemandann í að tjá, móta og miðla hugmyndum sínum og tilfinningum. Leiklist reynir auk þess stöðugt á samvinnu, samskipti, sköpun, tungumál, tjáningu, gagnrýna hugsun, líkams- og raddbeitingu. Allt fer þetta fram í gegnum leik og sköpun. Nemendur beita töluðu máli bæði í spuna og í meðferð skrifaðs leiktexta.

Tilraunir með mismunandi frásagnaraðferðir, málfar, málsnið og blæbrigði tungumálsins eru mikilvægur hluti af sköpunarferlinu í leiklist. Í listforminu er hið óyrta þó ekki síður mikilvægt en hið talaða mál og þannig reynir það á tjáningu í víðasta skilningi þess orðs.

Leiklist er list augnabliksins. Leiklistarkennslan getur tekist á við þau mál sem efst eru á baugi í samfélaginu hverju sinni og brenna á nemendum. Leiklist er einnig í eðli sínu samþætt listform þar sem allar listgreinar koma saman. Hún nýtist vel til þess að auðga og styrkja kennslu í greinum eins og móðurmáli, samfélagsfræði, sögu og erlendum tungumálum og getur þannig gegnt lykilhlutverki í samþættingu námsgreina og námssviða. Leiklistin felur einnig í sér fjölda leikja og æfinga sem geta krafist mikillar líkamlegrar virkni og útrásar.

Þótt sköpunarferlið sé ekki síður mikilvægt en afurðin í leiklist, er mikilvægt að reglulega gefist tækifæri til þess að hampa afrakstri vinnunnar í formi kynninga og leiksýninga. Þegar allir leggjast á eitt við uppsetningu leiksýningar styrkjast stoðir jafnréttis og lýðræðis í skólafarfinu auk þess sem slíkir viðburðir hafa jákvæð áhrif á samkennd nemenda og skólaandann og gefa tækifæri til samstarfs heimilis og skóla (Aðalnámskrá grunnskóla bls. 145-146).

Hæfniviðmið í leiklist koma til viðbótar sameiginlegum hæfniviðmiðum list- og verkgreina.

Sameiginleg hæfniviðmið sem unnið er með í 8.-10. bekk með því markmiði að við lok 10. bekkjar geti nemandi:

- unnið í hópi að fjölbreyttum leiklistarverkefnum,
- bæði veitt og tekið á móti uppbyggilegri gagnrýni og nýtt sér hana inn í vinnuferli í leiklist,
- valið milli mismunandi aðferða við sviðssetningu, bæði hvað varðar frásagnarform og leikstíl, prófað sig áfram og tekið sjálfstæðar ákvarðanir í sköpunarferlinu. Skrifað handrit að stuttu leikverki þar sem beitt er grunnreglum við uppsetningu leikhandrits fyrir svið og/eða myndmiðla,
- nýtt sér leikmuni, búninga, einfaldan sviðsbúnað og tækni til þess að styrkja sköpun sína á markvissan hátt,
- prófað sig áfram og valið úr túlkunarleiðum á mismunandi tegundum leiktexta,
- túlkað leikpersónu á sviði í góðu samspili við meðleikara. Beitt rými, radd- og líkamsbeitingu á meðvitaðan hátt til þess að styrkja túlkun sína,
- valið milli forma og stíls í eigin sköpun og rökstutt val sitt,
- skrásett og rökstutt eigið vinnuferli í leiklist,
- rökrætt leikið efni á sviði og í myndmiðlum á gagnrýninn hátt, beitt við það viðeigandi orðaforða og sett það að nokkru leyti í menningarlegt

Í 9. og 10. bekk, verður val nemenda verklegra í alla staði. Þeir hafa kost á að velja sér leiklist allan veturinn vilji þeir það. Þá einkennist vinnan að því að setja upp afraksturinn og sýna áhorfendum.

Því markmiðin eru að nemendur sem ljúka því námi eiga að:

- vera færir um að taka virkan þátt í skapandi ferli í samvinnu við aðra
- geta í hlutverki túlkað sjónarmið annarra í rituðum texta
- geta skapað persónu og túlkað viðhorf hennar bæði munnlega og skriflega
- hafa öðlast öryggi og sjálfstraust til að tjá hugsun sína, tilfinningar og hugmyndir
- geta með látbragði túlkað einfaldar aðstæður
- geta staðið upp og tjáð skoðanir sínar og rökstutt þær
- geta flutt og túlkað texta á áheyrilegan hátt úr pontu
- geta þróað leikspuna í tengslum við námsefni
- geta tekið þátt í að skapa og móta mismunandi gerðir leikþátta þar sem blandað er saman margs konar aðferðum leikrænnar tjáningar og tækni leikhússins
- geta tekið þátt í að skipuleggja sýningar fyrir áhorfendur
- skilja og greina aðalatriðin í leiktexta
- geta fjallað um blæbrigði raddarinnar
- geta tekið virkan þátt í umræðum um leiksýningar og notað til þess viðeigandi orðaforða
- geta lagt mat á leiksýningar sem nemendur taka þátt í eða sjá í leikhúsi og sjónvarpi, á upplýstan og greinargóðan hátt og gert grein fyrir forsendum
- vera fær um að taka á skapandi hátt þátt í mótun á leikrænu ferli

- geta í hópi notað stutta leikspuna út frá námsefni
- geta á einfaldan hátt skapað persónur og túlkað viðhorf þeirra til einhvers málefnis
- geta túlkað hlutverk í litlum leikþáttum
- geta túlkað athafnir með látbragði
- geta flutt stutta ræðu úr pontu á áheyrilegan hátt
- geta tjáð skoðanir sínar á ákveðnu málefni
- geta tekið þátt í að skipuleggja leikrænt ferli þar sem rými, hljóð og aðrir möguleikar leikhússins eru nýttir (eftir því sem skólar hafa tök á)

9. og 10. bekkur

Þar er vali háttað á þann veg að boðið er upp á fjórar smiðjur. Nemendur geta valið hverja fyrir sig eða allar smiðjurnar. Hver smiðja stendur þó ein og sér. Áherslan verður sú að ná lokamarkmiðum aðalnámskrár grunnskóla.

1. **smiðja. Kvikmyndaleikur.** Nemendur eru leikarar í kvikmynd. Þeir fá að upplifa að vinna við kvikmyndaleik er önnur vinna en vinna við leikhúsið. Stuttmynd verður leikin og mun kvikmyndahópur í skólanum vinna með okkur og taka upp myndina. Þar verður unnið með tilfinningar á hvíta tjaldinu og líkamstjáningu.
2. **smiðja . Frá handriti til sýningar.** Sett verður upp örleikrit þar sem nemendur fara í alla þætti leiklistar. Handritalestur, persónusköpun, leikmyndagerð, búningagerð, förðun, lýsing leiksýningar o.fl.. Sýningin verður svo frumflutt í lok smiðjunnar. Hugsanlega verður einhver vinna fyrir utan stundatöflu.
3. **smiðja. Trúðleikur.** Nemendur finna trúðinn í sjálfum sér. Allir eiga sinn innri trúð. Þeir sem velja þessa smiðju fara í grunnatriðin í trúðleik. Þar er leikurinn háður nokkrum reglum sem nemendur læra. Síðan eru búin til atriði sem farið verður með á leikskólana og sýnd þar eða verða flutt í Sindrabæ.
4. **smiðja. Götuleikhús.** Nemendur fá grunnþjálfun í skipulagningu og vinnu í götuleikhúsi. Nemendur þurfa að vera tilbúnir til að vinna atriði sem sýnt verður á skólalóðinni. Nemendur búa sjálfir til atriðin sem sett verða upp og gera búninga og áhöld sem á að nota. Einnig verður unnið með falið leikhús sem íbúar mega búast við hvar sem er og hvenær sem er.

Námsmat

Kennari metur lykilhæfni nemenda líkt og í öðrum greinum Grunnskóla Hornafjarðar. Einnig meta nemendur sjálfan sig út frá þessum lykilhæfniþáttum. Í leiklist fá nemendur bókstafi í einkunn og umsögn frá kennara sem miðar að því að byggja upp nemandann til áframhaldandi starfa.

Heimilisfræði

Hæfniviðmið

Hæfniviðmið skv. Aðalnámskrá í heimilisfræði í kafla 21.10 segir „Heimilisfræði fjallar um manninn, líf hans og lífsskilyrði, líkamlegar og andlegar þarfir.“ Grunnskóli Hornafjarðar er heilsueflandi skóli og starfar undir merkjum Grænfánans. Í Heimilisfræðikennslu grunnskólans er tekið mið af þessum stefnum og nemendum kennt að matreiða mat sem er hefur góð áhrif á heilsuna. Markmiðið er að nemendur læri grunnfærni í næringarfræði s.s. þekki fæðuhringinn, þekki næringarefnin og hlutverk þeirra í líkamanum, geti notað næringarefnatöflur og forrit og geti sett saman máltíðir skv. ráðleggingum Lýðheilsustöðvar.

Hæfniviðmið í heimilisfræði skiptast í fjóra flokka og koma til viðbótar sameiginlegum hæfniviðmiðum list- og verkgreina.

Matur og lífshættir

- Tjáð sig um heilbrigða lífshætti, tengsl þeirra við heilsufar og sett í samhengi við ábyrgð hvers og eins á eigin heilsufari
- Greint aðalatriði næringarfræðinnar og útskýrt tengsl næringarefna, hráefna og matreiðslu
- Farið eftir leiðbeiningum um hreinlæti og þrif tengdu heimilishaldi og matreiðslu.
- Greint helstu þætti sem hafa áhrif á útgjöld við heimilishald
- geti tekið ábyrgð á eigin útgjöldum og skuldbindingum
- Þekki rétt sinn og skyldur sem neytandi

Matur og vinnubrögð

- Skipulagt og matreitt fjölbreyttar, hollar og vel samsettar máltíðir úr algengu hráefni með áherslu á hagkvæmni og nýtni.
- Beitt helstu matreiðsluaðferðum og notað til þess ýmis mæli- og eldhúsáhöld.
- Greint frá viðbrögðum við slysum á heimilum.
- Nýtt margvíslega miðla í vinnu sinni.

Matur og umhverfi

- Sett viðfangsefni heimilisfræðinnar í vítt samhengi við lýðræði og jafnrétti, hreinleika og eiginleika sem taldir eru bæta heilsu fólks og stuðla að sjálfbærri þróun.
- Rætt þátt auglýsinga og upplýsinga um merkingar, verð og gæði neysluvara í tengslum við neytendavernd og tjáð sig um gæði, geymslu og aukefni í matvælum.

Matur og menning

- Sagt frá íslenskri og erlendri matarmenningu og matreitt ýmsa þjóðarrétti.

Heimilisfræði er valáfangi í 10. bekk. Eftirfarandi valáfangar eru kenndir:

Óvissuferð

Við heimsækjum Hornfirsk matvæla fyrirtæki, kynnumst því sem þau bjóða upp á og nýtum okkur hráefni og hugmyndir frá þeim í eldhúsinu. Einnig fá nemendur tækifæri til að koma með uppáhaldsuppskrift að heiman sem hægt er að vinna úr.

Úr ríki Vatnajökuls

Nemendur elda og baka úr því hráefni sem hægt er að nálgast heima í héraði eins og t.d. kartöfluna, rabarbarann, fiskinn og hinar ýmsu fuglategundir. Einnig verður rætt um hefðir og siði í matargerð fyrir og nú.

Kökur, brauð, konfekt og ábætisréttir

Hér stiklum við á stóru í brauðgerð og girnilegum kökum, konfektum og fljótlegum eftirréttum.

Heilsuefning og heimilislegur matur

Nemendur leyfa sköpunargleðinni að njóta sín í að elda einfaldan heimilislegan mat þar sem hollusta og fjölbreytni er í fyrirrúmi.

Leiðir

Kennslan fer fram í formi innlagna, sýnikennslu, umræðna, verklegra æfinga, einstaklingsvinnu og hópinnu. Nemendur fá tækifæri á að nýta sér spjaldtölvur við vinnu sína. Umræður mikilvægi þess að hafa gott hráefni og nemendum gert grein fyrir hvað það kostar að reka heimili. Nemendur átti sig á því að þeir bera ábyrgð á sinni eigin heilsu með sínu neyslumynstri.

Námsmat

Einkunnir í tölustöfum. Byggt á símati og sjálfsmati nemenda og verkefnavinnu.

Tillögur að námsefni

Heimilisfræði II og III

Heimilisfræði fyrir unglingastig og ýmis ljósrit

Hönnun og smíði

Hæfniviðmið

Yfirmarkmið í hönnun og smíði koma fram í Aðalnámskrá grunnskóla í kafla 21.11. Sameiginlegt hæfnimarkmið í list og verkgreinum er menningarläsi. Til viðbótar í hönnun og smíði eru handverk, hönnun og svo tækni og umhverfi.

Helstu markmið í hönnun og smíði í 10. bekk eru að nemendur læri að umgangast og nota helstu handverkfæri og þeir kynnist eiginleikum þess efnis sem unnið er með í hvert skipti. Lögð er áhersla á að nemendur tileinki sér ábyrga umgengni og öryggisreglur við verklega vinnu og að þeir læri rétta líkamsbeitingu og hollustuvenjur við vinnu. Mikilvægt er að vekja og efla áhuga fyrir nytsömu og þroskandi handverki sem gefur færi á að gleðja með því að skapa hluti sem hafa persónulegt gildi.

Þau markmið sem mest áhersla er lögð á í 10. bekk eru að nemendur:

- geri sér grein fyrir ferlinu frá hönnun til framleiðslu hlutar
- læri að meta gildi góðrar yfirborðsmeðferðar
- læri að tengja rafmagnskló fyrir 220 volt
- kynnist grunnþáttum málmsmíði
- kynnist eiginleikum nýsilfurs, messings og kopars og læri að forma þessa málma
- kynnist silfurkveikingu
- geti unnið eftir ferlinu þörf – lausn – afurð
- dýpki og útfæri þá kunnáttu sem fyrir er í glervinnu
- hanni að miklu leyti smíðisgripina og verði þannig skapandi listamenn
- læri að þekkja og leggja einfalda lágspennta rafrás
- læri að þekkja helstu tákni rafeindafræðinnar og geti lesið einfalda rafteikningu
- læri að temja sér þau öguðu og vönduðu vinnubrögð sem fínsmíði sem þessi krefst
- læri að beita tálguhníf og útskurðarjárnnum á hættulausan hátt
- læri að skerpa eggjárn og viðhalda biti í þeim
- læri að þekkja og vinna með nýjan, blautan við
- læri að meta þann efnivið sem fellur til í umhverfinu

Leiðir

Helstu leiðir að þessum markmiðum eru í formi innlagna og sýnikennslu þar sem verkefnið er útskýrt fyrir nemendum. Að öðru leyti er kennslan einstaklingskennsla. Reglulega eru nýjar aðferðir kynntar um leið og þær eldri eru æfðar. Nemendur vinna ýmsa hluti úr fjölbreyttum efnivið, s.s. plasti, gleri, timbri og málmi. Lögð er áhersla á sjálfstæði og sköpun nemenda. Mikilvægt er að nemendur fái þjálfun í að móta hugmyndir sínar í efni með þeirri verktækni og verkþekkingu sem greinin býr yfir. Þá er lögð áhersla á sjálfstæða vinnu og sköpunarhæfileika nemenda um leið og þeir tileinka sér rétt vinnubrögð og rétta notkun verkfæra.

Námsmat

Áhersla er lögð á fjölbreytt og einstaklingsmiðað námsmat þar sem lykilhæfni er höfð að leiðarljósi.

Hver hlutur sem nemandi lýkur er metinn til einkunnar (50%). Símat er í gangi allan námstímann. Þar metur kennari eftirfarandi þætti: Ábyrgð, Samstarf/Sjálfstæði, Dugnað/Þrautseigju, Sköpun (40%).

Hver nemandi metur sjálfan sig skriflega í lok námstímans út frá : Ábyrgð, Samstarfi/Sjálfstæði, Dugnað/Þrautseigju, Sköpun. (10%)

Hönnun og smíði er valáfangi í 10. bekk. Sem dæmi um valáfanga má nefna:

Trésmíði

Borðlampi, efniviður valinn í samráði við kennara. Ausa/skeið, smíðuð úr mjúkum viði, skaft hugsanlega útskorið. Styttu eða skúlptúr úr einhverjum við. Nemendur velja eitt af þessum verkefnum, teikna það og hanna og breyta þannig hugmynd sinni í fast form.

Málmsmíði

Málmsmíðaverkefnið verða t.d. skeið, skál, myndarammi, kertastjaki, bókamerki og skartgripir s.s. hringar, hálsmen, nælur o.fl. Nemendur stíga sín fyrstu skref í rafsúðu og logsúðu.

Glervinna

Byggt verður á fyrri reynslu og þeim grunni sem nemendur fengu í 7. bekk í glerskurði. Nemendur smíða stærri og flóknari hluti úr gleri s.s. gluggamyndir og skálar.

Hátæknival

Rafmagnsverkefni með lágspenntri rafrás, t.d. útvarp, þjófavörn, blikkandi jólaljós, dyrabjalla o.fl. Ekki er gert ráð fyrir að nemendur nái að klára öll ofangreind verkefni heldur velji á milli þeirra í samráði við kennara.

Textílmennt

Hæfniviðmið

Sameiginlegt hæfnimarkmið í list og verkgreinum er menningarlausni. Til viðbótar í textílmennt eru eftirfarandi: handverk, aðferðir og tækni; sköpun, hönnun og útfærsla; menning og umhverfi.

Þau markmið sem mest áhersla er lögð á í 10. bekk eru að nemendur:

- læri að meðhöndla mismunandi efnivið
- noti sköpunargleði sína við hönnun
- kynnist uppruna og sögu textíls
- læri að vinna með ákveðin áhöld sem notuð eru í textíl
- kynnist og læri ýmsar gerðir textíls
- kynni sér ákveðna vefi á Internetinu um handverk/hannyrðir
- búi til textílverk með því að nota margs konar efni í mismunandi litum

- beiti áunninni þekkingu í litafraeði
- þjálfist í að vinna eftir leiðbeiningum
- noti fagbækur og upplýsingatækni
- geri sér grein fyrir að öguð vinnubrögð eru mikilvægur þáttur í handverki
- búi til sitt eigið mynstur
- læri að meta gamalt íslenskt handverk
- noti fagbækur og upplýsingatækni
- vinni sjálfstætt og sýni frumkvæði

Textílmennt er smiðjuáfangi kenndur í 8 vikna lotum í 9-10. bekk. Eftirfarandi valáfangar eru kenndir:

Þrískipt smiðja í textílmennt

Þessi smiðja verður þrískipt þar sem verður boðið upp á nokkrar aðferðir að vinna með.

- Crazy quilt er bútasamur þar sem nýttir eru alls kyns efnisbútar í skemmtileg verkefni, í þessum hluta eru möguleikar á að gera töskur, púða, myndir og fleira.
- Endurnýting og fatabreytingar, þar gefst nemendum kostur á að koma með flíkur að heiman til að breyta eða bæta – ekki er skylda að koma með föt að heiman þar sem einnig verður farið í endurnýtingu á alls kyns efnivið. Fjölbreytt og sniðug verkefni í boði.
- Þegar líður á smiðjuna verður í boði að sauma út, hekla eða prjóna.

Jólasmiðja

Í þessari smiðju verður blandað saman vinnu í textíl og myndmennt. Þannig verða tímarnir fjölbreyttir og skemmtilegir. Bæði getur verið um skylduverkefni að ræða og frjálst val.

Tímarnir verða nýttir í að búa til jólaskraut og jólagjafir. T.d. verður hægt að leira skálar, þæfa utan um jólaseriur, búa til dyrakrans/aðventukrans og sauma út jólamyndir, mála málverk og fleira spennandi sem nemendur geta valið sjálfir.

Fatasamur 1

Farið verður í grunnatriði fatasaums og saumað einfaldar flíkur. Sem dæmi má nefna kósýpeysu, náttbuxur eða bol.

Sjónlistir- Myndmennt

Í Grunnskóla Hornafjarðar er áhersla á list og verkgreinar. Megintilgangur með því námi er að allir nemendur kynnist fjölbreyttum vinnuaðferðum þar sem reynir á verkunnáttu, sköpunarkraft, samhæfingu hugar, hjarta og handar og margar ólíkar tjáningarleiðir.

Jafnvægi á milli bóklegra greina og verklegra gefur nemendum jafnari tækifæri á að finna hæfileikum sínum farveg.

Í myndmennt gefst kennara tækifæri til að samtvinna myndmenntakennsluna með öðrum kennslugreinum. T.d. er gott að æfa heiti litanna á öðrum tungumálum en íslensku, nota stærðfræðihugtök við myndgerð, hálf, heilt, hluta... Auðvelt er að nota bókmenntatexta og ljóð til að kynna nemendum með það verkefni að þeir myndskreyti eða túlki textann.

Öll markmið sem unnið er með í bekkjarnámskrá koma fram í kafla 21.2 og 21.6 í *Aðalnámskrá Grunnskóla* sem aðgengileg er inn á vef Mennta- og menningarmálaráðuneytisins.

Í 10. bekk er myndmennt val og kennt í mismunandi námskeiðum. Áherslur á námskeiðunum eru mismunandi og markmiðin sem unnið er með í hvert sinn líka. Hér eru markmið sem unnið er með í námskeiðunum, ekki er unnið með öll markmiðin í hverju námskeiði.

Hæfniviðmið

- Unnið sjálfstætt eftir vinnuferli frá hugmynd til lokaafurðar
- Hagnýtt þá sérhæfðu leikni og þekkingu sem hann hefur öðlast á skapandi hátt og sýnt frumkvæði
- Tekið þátt í samvinnu með sameiginlegt markmið hópsins að leiðarljósi
- Tjáð sig um verkefni sín með því að nota hugtök sem greinin býr yfir
- Metið eigið verk og annarra og rökstutt álit sitt með þeim hugtökum sem viðkomandi námsgrein býr yfir
- Valið á milli mismunandi aðferða við sköpun, prófað sig áfram og unnið hugmyndir í fjölbreytta miðla
- Tjáð skoðanir eða tilfinningar í eigin sköpun
- Skrásett og sett fram hugmyndir á fjölbreyttan hátt
- Notað orðaforða og hugtök til að tjá skoðanir sýnar á myndlist og hönnun og fært fyrir þeim rök
- Gagnrýnt af þekkingu, sanngirni og virðingu eigin verk og annarra bæði einn og í samvinnu
- Greint hvernig samtímalist fæst við álitamálefni daglegs lífs
- Túlkað listaverk og hönnun með tilvísun í eigin reynslu
- Gert grein fyrir margvíslegum tilgangi myndlistar og hönnunnar og sett hann í persónulegt, menningarleg og sögulegt samhengi

Leiðir

Myndmennt er val í efstu bekkjum grunnskóla og þeir sem velja myndmennt ættu að hafa áhuga á sköpun og tjáningu í gegnum myndlist. Fjölbreytt námskeið eru í boði og áhersla er á að nemendur geti unnið sjálfstætt frá hugmynd til lokaafurðar. Áhersla er að skapa nemendum það frelsi sem þeir þurfa til að geta unnið að sínum hugmyndum. Oft er unnið út frá kveikju og þá fá nemendur það frelsi sem þeir þurfa til að klára verkefnið á sinn hátt og nýta eigin kunnáttu .

Námsmat

Námsmat fer fram með símati þar sem margir þættir eru metnir. Lykilhæfni er höfð til hliðsjónar matinu. Þættir sem meðal annars er horft til eru vandvirkni, sjálfstæði, iðni og sköpun. Eins eru verkefni sjálf metin og umgengni. Á þessu stigi skiptir sköpun og frumkvæði miklu máli.

Tillögur að námskeiðum

Akrýlmálun

Leir

Mótun

Blýantsteiknun

Endurvinnsla

Gifs

Pappírsgerð

Margskonar myndlist

Listasaga

Frægir listamenn erlendir/innlendir

Skúlptúr og samtímalist

Grafík

Skissuvinna

Skólaíþróttir og sund

Íþróttir

Hæfniviðmið

Hæfniviðmiðin í skólaíþróttum eru fjögur, þessir þættir eru:

- Líkamsvitund, leikni og afkastageta
- Félagslegir þættir
- Heilsa og efling þekkingar
- Öryggis og skipulagsreglur

Hér að neðan eru svo markmiðin sem fylla þessa fjóra flokka.

Þau markmið sem megin áhersla er lögð á í 10. bekk eru:

- efla líkamshreysti og heilsufar nemenda
- vekja áhuga og skilning á mikilvægi reglubundinnar íþróttaiðkunnar
- bæti færni nemenda í íþróttum, þ.e. grófhreyfingar og fínhreyfingar
- veita alhliða þekkingu á íþróttum og líkamsrækt
- efla áræði, sjálfstraust, viljastyrk og aga hjá nemendum
- kynna sem flestar íþróttagreinar svo allir finni eitthvað við sitt hæfi
- nemendur þekki helstu vöðvahópa líkamans og starfsemi þeirra í tengslum við íþróttaiðkun

- Sett sér skammtíma- og langtímamarkmið í íþróttum og heilsurækt, gert og framkvæmt eigin þjálfunaráætlun á grundvelli áhuga.

Leiðir

Kennsla fer fram í íþróttasal, Bárinni og úti á íþróttavelli. Leitast er við að ná til allra með einum eða öðrum hætti með markvissum æfingum og leikjum. Ýmsar kannanir verða gerðar á líkamsástandi nemenda, s.s. hreyfiþroska-, þol- og liðleikapróf .

Námsmat

Nemendur eru metnir út frá lykilhæfni á fyrstu og annari önn. Á þriðju önn er gefið lokamat og einkunn. Áhersla er lögð á fjölbreytt og einstaklingsmiðað námsmat.

Eftirfarandi atriði eru höfð til hliðsjónar við einkunnargjöf:

- hvernig tekur nemandi tilsögn kennara
- hvernig er ástundun, virkni og vinnusemi nemandans
- hvernig tekst nemanda að vinna með reglur og samskipti við aðra

Við námsmat gildir hegðun, ástundun og virkni.

Tillögur að námsefni

Æfingar og leikir með ýmsum áhöldum, helstu íþróttagreinar og Glíma - þjóðariþrótt Íslendinga.

Sund

Hæfniviðmið

Nemendur í 10. bekk fá eina kennslustund í viku yfir veturinn.

Hæfniviðmiðin í skólaíþróttum eru fjögur, þessir þættir eru:

- Líkamsvitund, leikni og afkastageta
- Félagslegir þættir
- Heilsa og efling þekkingar
- Öryggis og skipulagsreglur

Hér að neðan eru svo markmiðin sem fylla þessa fjóra flokka.

Þau markmið sem megin áhersla er lögð á í 10. bekk eru að nemendur:

- haldi áfram að bæta tækni og hraða í helstu sundaðferðum, s.s. bringusundi, skriðsundi, baksundi og lögð rík áhersla á björgunarsund,
- vekja áhuga hjá nemendum á sundi sem líkamsrækt,
- geti sett sér skammtíma og langtímamarkmið í sundi,
- Þjálfist í sundaðferðunum.

Leiðir

Sundkennsla fer fram í sundlaug Hafnar.

Kennsla fer þannig fram að kennari miðlar þekkingu með undirstöðuatriðum hverrar sundaðferðar þ.e.a.s. sýna, æfa, leiðbeina og endurtaka.

Námsmat

Nemendur eru metnir út frá lykilhæfni á fyrstu önn og á annari önn ef þurfa þykir. Á þriðju önn er gefið lokamat og einkunn. Áhersla er lögð á fjölbreytt og einstaklingsmiðað námsmat.

Eftirfarandi atriði eru höfð til hliðsjónar við einkunnargjöf:

- hvernig tekur nemandi tilsögn kennara.
- hvernig er ástundun, virkni og vinnusemi nemandans.
- hvernig tekst nemandi að vinna með reglur og samskipti við aðra.
- Framfarir og þrautseigja.

Tillögur að námsefni

Æfingar og leikir með ýmsum áhöldum. Skólasund (kennarahandbók), námsgagnamappa í skólasundi fyrir 1.-10. bekk.